

Taal- en Letterkunde

Faculteit der Letteren,
Radboud Universiteit Nijmegen

Masteropleidingen

Rapport over de masteropleidingen:

Taalwetenschappen
Letterkunde

Quality Assurance Netherlands Universities (QANU)
Catharijnesingel 56
Postbus 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: 030 230 3100
Fax: 030 230 3129
E-mail: info@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q317

© 2013 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUD

Rapport over de masteropleidingen Taalwetenschappen en Letterkunde van de Radboud Universiteit Nijmegen.....	5
Administratieve gegevens van de opleidingen	5
Administratieve gegevens van de instelling.....	6
Kwantitatieve gegevens over de opleidingen	6
Samenstelling van de commissie	6
Werkwijze van de commissie.....	7
I: Masteropleiding Taalwetenschappen	11
Samenvattend oordeel van de commissie.....	13
Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling.....	16
II: Masteropleiding Letterkunde	29
Samenvattend oordeel van de commissie.....	31
Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling.....	34
Bijlagen.....	47
Bijlage 1: Curricula Vitae van de leden van de visitatiecommissie.....	49
Bijlage 2: Domeinspecifiek referentiekader.....	51
Bijlage 3: Beoogde eindkwalificaties	63
Bijlage 4: Overzicht van de programma's.....	65
Bijlage 5: Kwantitatieve gegevens over de opleidingen	73
Bijlage 6: Bezoekprogramma	75
Bijlage 7: Bestudeerde afstudeerscripties en documenten.....	79
Bijlage 8: Onafhankelijkheidsverklaringen.....	81

Dit rapport is vastgesteld op 30 oktober 2013.

Rapport over de masteropleidingen Taalwetenschappen en Letterkunde van de Radboud Universiteit Nijmegen

Dit rapport volgt het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO.

Administratieve gegevens van de opleidingen

Masteropleiding Taalwetenschappen

Naam van de opleiding:	Taalwetenschappen
CROHO-nummer:	60815
Niveau van de opleiding:	master
Oriëntatie van de opleiding:	wetenschappelijk (wo)
Aantal studiepunten:	60 EC
Afstudeerrichtingen:	General programme Taal- en Spraakpathologie Dutch Linguistics French Linguistics Spanish Linguistics German Linguistics English Language and Linguistics Language and Communication coach
Locatie(s):	Nijmegen
Variant(en):	voltijd
Vervaldatum accreditatie:	31-12-2014

Masteropleiding Letterkunde

Naam van de opleiding:	Letterkunde
CROHO-nummer:	60813
Niveau van de opleiding:	master
Oriëntatie van de opleiding:	wetenschappelijk (wo)
Aantal studiepunten:	60 EC
Afstudeerrichtingen:	Duitstalige letterkunde Engelstalige letterkunde Nederlandstalige letterkunde Spaanstalige letterkunde Franstalige letterkunde Europese letterkunde Middeleeuwse en vroegmoderne letterkunde Literair bedrijf
Locatie(s):	Nijmegen
Variant(en):	voltijd
Vervaldatum accreditatie:	31-12-2014

Het bezoek van de visitatiecommissie Taal- en Letterkunde aan de Faculteit der Letteren van de Radboud Universiteit Nijmegen vond plaats op 19, 20 en 21 juni 2013.

Administratieve gegevens van de instelling

Naam van de instelling:	Radboud Universiteit Nijmegen
Status van de instelling:	bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets:	positief

Kwantitatieve gegevens over de opleidingen

De vereiste kwantitatieve gegevens over de opleidingen zijn opgenomen in Bijlage 5.

Samenstelling van de commissie

De beperkte opleidingsbeoordeling van de masteropleidingen Taalwetenschappen en Letterkunde van de Radboud Universiteit Nijmegen maakt deel uit van de clusterbeoordeling Taal- en Letterkunde, waarvoor de commissie tevens een bezoek bracht aan de opleidingen Taal- en Letterkunde van de Universiteit Utrecht, de Universiteit van Amsterdam, de Rijksuniversiteit Groningen, de Universiteit Leiden en de Vrije Universiteit Amsterdam.

De commissie voor de clusterbeoordeling Taal- en Letterkunde bestaat uit totaal elf commissieleden:

- Prof. dr. Theo D'haen, hoogleraar in de Engelse, Amerikaanse en Vergelijkende Literatuurwetenschap aan de Faculteit der Letteren van de Katholieke Universiteit Leuven (2002-heden);
- Prof. dr. Geert Booij, (emeritus) hoogleraar Algemene Taalwetenschap en Nederlands aan de Universiteit Leiden (2005-2012);
- Dr. Elisabeth van der Linden, universitair hoofddocent Frans en Roemeens aan de Universiteit van Amsterdam (1979-2009);
- Prof. dr. Achim Hermann Hölter, hoogleraar Vergelijkende Literatuurwetenschappen aan de Universiteit van Wenen (2009-heden);
- Prof. dr. Hub Hermans, hoogleraar moderne Romaanse Letterkunde en cultuurkunde aan de Rijksuniversiteit Groningen (1990-heden);
- Prof. dr. Nadia Lie, hoogleraar Literatuurwetenschap aan de Faculteit der Letteren van de Katholieke Universiteit Leuven (1997-heden);
- Prof. dr. Co Vet, (emeritus) hoogleraar Romaanse taalkunde aan de Rijksuniversiteit Groningen (1989-2004);
- Prof. dr. Peter Jan Schellens, (emeritus) hoogleraar Taalbeheersing aan de Radboud Universiteit Nijmegen (2004-2013);
- Lily Kruiger BA, masterstudent Scandinavische Talen en Culturen aan de Rijksuniversiteit Groningen (2012-heden);
- Yara Kaas BA, masterstudent Comparative Literature aan de Universiteit Utrecht (2011-heden);
- Mirte Keulen BA, masterstudent Literatuurstudies aan de Radboud Universiteit Nijmegen (2012-heden).

Voor ieder bezoek werd op basis van eventuele belangenconflicten, expertise en beschikbaarheid een (sub)commissie samengesteld, bestaande uit zes commissieleden. De

commissie die de masteropleidingen Taalwetenschappen en Letterkunde van de Radboud Universiteit Nijmegen beoordeelde bestond uit:

- Prof. dr. Theo D'haen, hoogleraar in de Engelse, Amerikaanse en Vergelijkende Literatuurwetenschap aan de Faculteit der Letteren van de Katholieke Universiteit Leuven (2002-heden);
- Prof. dr. Geert Booij, (emeritus) hoogleraar Algemene Taalwetenschap en Nederlands aan de Universiteit Leiden (2005-2012);
- Dr. Elisabeth van der Linden, universitair hoofddocent Frans en Roemeens aan de Universiteit van Amsterdam (1979-2009);
- Prof. dr. Achim Hermann Hölter, hoogleraar Vergelijkende Literatuurwetenschappen aan de Universiteit van Wenen (2009-heden);
- Prof. dr. Hub Hermans, hoogleraar moderne Romaanse Letterkunde en cultuurkunde aan de Rijksuniversiteit Groningen (1990-heden);
- Lily Kruijer BA, masterstudent Scandinavische Talen en Culturen aan de Rijksuniversiteit Groningen (2012-heden).

De commissie werd tijdens het bezoek ondersteund door drs. Erik van der Spek, die optrad als secretaris. Adrienne Wieldraaijer-Huijzer MA was vanuit QANU projectleider van de clustervisitatie Taal- en Letterkunde.

Het College van Bestuur van de Radboud Universiteit en de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) hebben ingestemd met de samenstelling van de commissie voor de beoordeling van de genoemde opleidingen. De curricula vitae van de leden van de commissie zijn opgenomen in Bijlage 1.

Werkwijze van de commissie

Voorbereiding

Op 12 oktober 2012 hield de commissie haar formele startvergadering. Tijdens de startvergadering werd de commissie geïnstrueerd, werd de taakstelling en werkwijze van de commissie besproken en werd kennis genomen van het Domeinspecifieke Referentiekader Taal- en Letterkunde. Dit Domeinspecifieke Referentiekader is opgenomen in Bijlage 2 van dit rapport.

Bij ontvangst van de kritische reflecties van een universiteit werden deze door de projectleider gecontroleerd op kwaliteit en compleetheid van informatie. Nadat de zelfstudies in orde waren bevonden, zijn deze doorgestuurd aan de commissieleden. De commissieleden namen de zelfstudies door en formuleerden vragen die voorafgaand aan het bezoek aan de projectleider werden toegestuurd. De projectleider compileerde de vragen per onderwerp en/of gespreksgreep. Eventuele additionele vragen van de commissieleden werden aan de opleiding toegestuurd met verzoek om een reactie.

Op basis van de kritische reflecties selecteerde de commissie voor iedere opleiding een representatieve set van documenten die door de opleidingen tijdens het bezoek ter inzage werden gelegd. Hierbij volgde de commissie de NVAO richtlijn voor het bestuderen en beoordelen van documentatie (d.d. 23 november 2012). Daarnaast werd er algemene documentatie opgevraagd, waaronder commissieverslagen, evaluatieresultaten en managementinformatie.

Voorafgaand aan het visitatiebezoek beoordeelde de commissie uit iedere opleiding een representatieve steekproef van scripties. De selectie van scripties werd in overleg met de voorzitter van de commissie door de projectleider van QANU gekozen uit een lijst van afstudeerwerken van de laatste twee afgeronde studiejaar. Hierbij is er bewust gekozen voor scripties uit verschillende beoordelingscategorieën (voldoende; ruim voldoende; goed) en verschillende jaren. Ook is er bij de selectie rekening gehouden met de verschillende afstudeerrichtingen. Bij de scripties voegde QANU een lijst met beoordelingsrichtlijnen, om ervoor te zorgen dat de commissieleden de scripties op vergelijkbare wijze zouden beoordelen. Een overzicht van de selectie en de bestudeerde scripties is opgenomen in Bijlage 7.

De commissie besteedde voorafgaand aan het visitatiebezoek zorgvuldig aandacht aan het beoordelen van het wetenschappelijk niveau van de scripties, de eisen die door de opleiding aan de scripties worden gesteld en de zorgvuldigheid van de inhoudelijke beoordeling daarvan door de staf. In de scriptie dient de student immers aan te tonen over de vereiste kwalificaties te beschikken. Nog voor het locatiebezoek hadden de commissieleden per e-mail contact over de beoordeling van een aantal scripties. Scripties die door een commissielid als ‘onvoldoende’ werden beoordeeld werden door een tweede commissielid geëvalueerd.

Bezoek

Tijdens de startvergadering heeft de commissie op grond van inhoudelijke expertise afspraken gemaakt over de taakverdeling. Vervolgens werd de visitatie tijdens de voorbereidende vergadering van ieder bezoek concreet voorbereid. De commissie sprak tijdens deze vergadering onder andere over de gelezen scripties en de geformuleerde vragen en opmerkingen.

Voorafgaand aan ieder bezoek maakte de projectleider een conceptprogramma voor de (dag)indeling van het bezoek. Dit concept werd in samenspraak tussen de voorzitter, de projectleider en de coördinator van de betreffende universiteit aangepast aan de specifieke situatie van de opleidingen. Tijdens de bezoeken is vervolgens gesproken met een (representatieve) vertegenwoordiging van het faculteitsbestuur, de opleidingsbesturen, studenten, docenten, opleidingscommissies, en examencommissies. Op verzoek van de commissie heeft de opleiding gesprekspartners geselecteerd binnen de door de commissie aangegeven kaders. De commissie heeft met studenten uit alle studiejaar gesproken en met kern-docenten en begeleiders uit de diverse disciplines binnen de te visiteren opleiding(en). Voorafgaande aan het bezoek heeft de commissie een overzicht ontvangen van de gesprekspartners en ingestemd met de door de opleiding gemaakte selectie. Een overzicht van het programma met alle gesprekspartners is opgenomen als Bijlage 6 bij dit rapport.

Tijdens ieder bezoek bestudeerde de commissie het ter inzage gevraagde materiaal en gaf zij gelegenheid tot een spreekuur ten behoeve van studenten en docenten die zich voorafgaand aan het bezoek hadden aangemeld.

De commissie heeft een deel van de laatste dag van ieder bezoek gebruikt voor de voorbereiding van de mondelinge rapportage en een discussie over de beoordeling van de opleidingen. Aan het einde van de bezoeken heeft de voorzitter in een mondelinge rapportage de eerste algemene bevindingen van de commissie gepresenteerd.

Rapportage

De secretaris heeft op basis van de bevindingen van de commissie conceptrapporten opgesteld. Deze rapporten zijn in eerste instantie voorgelegd aan de voorzitter van de

commissie en daarna ook aan de andere commissieleden. Na vaststelling is het conceptrapport vervolgens naar de instelling gestuurd voor een controle op feitelijke onjuistheden. De opmerkingen van de opleidingen zijn besproken met de commissie, waarna de secretaris het definitieve rapport opmaakte. Ten slotte werd het rapport ter vaststelling aan de commissie rondgestuurd. De oordelen van de commissie over de opleidingen zijn van toepassing op alle aanwezige varianten.

Bijzonderheden van het bezoek aan de Radboud Universiteit voor de opleidingen in dit rapport

QANU ontving de kritische reflecties van de opleidingen Taal- en Letterkunde van de Radboud Universiteit op 1 april 2013. Het bezoek aan de Faculteit der Letteren van de Radboud Universiteit vond plaats op 19, 20 en 21 juni 2013. Het programma van het bezoek is te vinden in Bijlage 6 van dit rapport. Voor het spreekuur hebben zich twee belangstellenden gemeld.

Voor de beoordeling van het gerealiseerde eindniveau van de opleidingen heeft de commissie scripties geëvalueerd. In samenspraak met de voorzitter van de commissie werd er voor de opleidingen in dit rapport in eerste instantie een steekproef van tien scripties geselecteerd; vijf voor elk van de twee masteropleidingen. Bij het verdelen van de scripties is rekening gehouden met de inhoudelijke expertise en taalbeheersing van de commissieleden.

Beslisregels

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (d.d. 22 november 2011) heeft de commissie de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden en de opleiding als geheel gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs verwacht mag worden van een bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Onvoldoende

De opleiding voldoet niet aan de gangbare basiskwaliteit en vertoont op meerdere vlakken ernstige tekortkomingen.

Voldoende

De opleiding voldoet aan de gangbare basiskwaliteit en vertoont over de volle breedte een acceptabel niveau.

Goed

De opleiding steekt systematisch en over de volle breedte uit boven de gangbare basiskwaliteit.

Excellent

De opleiding steekt systematisch en over de volle breedte ver uit boven de gangbare basiskwaliteit en geldt als een (inter)nationaal voorbeeld.

I: Masteropleiding Taalwetenschappen

Samenvattend oordeel van de commissie

Dit samenvattend oordeel geeft de bevindingen en overwegingen weer van de commissie Taal- en Letterkunde 2013 over de masteropleiding Taalwetenschappen aan de Radboud Universiteit Nijmegen. De commissie baseert haar oordeel op informatie uit de kritische reflecties, aanvullende informatie naar aanleiding van vooraf geformuleerde vragen van de commissie, informatie uit de gesprekken tijdens het bezoek, de geselecteerde (eind)scripties en de documenten die tijdens het bezoek ter inzage lagen. De commissie heeft voor de opleidingen zowel positieve aspecten opgemerkt als verbeterpunten gesignaleerd. Na deze tegen elkaar te hebben afgewogen, is de commissie tot het oordeel gekomen dat de opleiding Taalwetenschappen voldoet aan de eisen voor basiskwaliteit die de voorwaarde zijn voor heraccreditatie.

Standaard 1: Beoogde eindtermen

De masteropleiding Taalwetenschappen is van start gegaan in 2011. De opleiding is een bundeling van acht programma's: een algemeen programma, vijf taalspecifieke programma's en twee programma's die zich richten op een specifiek probleemveld: Language and Communication Coaching en Taal- en Spraakpathologie.

In de kritische reflectie is een vijftal eindtermen geformuleerd die voor alle acht programma's van toepassing zijn; daarnaast heeft elk programma één of meer specifieke eindtermen. De commissie is van mening dat de eindtermen een goede combinatie van (academische) kennis en (wetenschappelijke) vaardigheden bevatten, die past bij het masterniveau. De opleiding is gericht op kennisverwerving op het terrein van taalwetenschappelijke beschrijving, analyse en toepassingen, waarin de student leert zelfstandig onderzoek uit te voeren. De programmaspecifieke eindtermen geven de verschillende programma's daarnaast duidelijke inhoudelijke accenten; zo verwerven de studenten die een taalspecifiek programma doen, een verwerving op C1+/C2-niveau in de betreffende taal.

De commissie constateert dat de masteropleiding Taalwetenschappen bestaat uit acht verschillende onderliggende programma's, waarbij de meeste programma's de studenten veel keuzevrijheid bieden. De combinatie van sterk verschillende programma's maakt het moeilijk om een profiel voor de masteropleiding als geheel te herkennen. Wel onderscheidt de opleiding zich van andere universiteiten door de beide thematische programma's, Taal- en Spraakpathologie en Language and Communication Coaching.

De commissie is van mening dat de masteropleiding Taalwetenschappen beschikt over eindtermen die passen bij het vakgebied. Deze eindtermen sluiten voldoende aan bij het domeinspecifiek referentiekader en zijn gebaseerd op de Dublin-descriptoren voor een opleiding op masterniveau.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De masteropleiding Taalwetenschappen/Linguistics biedt de keuze uit acht programma's. Elk programma omvat 30 tot 40 EC aan cursussen, optioneel 10 EC stage en een scriptie van 20 EC. Het General Programme en het programma Language and Communication Coaching worden in het Engels aangeboden, de taalspecifieke programma's zijn zo veel mogelijk in de doeltaal. Het programma Taal- en Spraaktechnologie wordt in het Nederlands aangeboden.

De studenten hebben veel vrijheid in het samenstellen van hun programma. Elke afstudeerrichting heeft minimaal één verplichte themacursus, maar daarbuiten kunnen de studenten het programma zelf (binnen bepaalde grenzen) invullen. Hierdoor ontstaan veelal

individuele studiepaden. Door deze keuze is er weinig samenhang in het curriculum als geheel. Er zijn geen gemeenschappelijke vakken; de studenten komen elkaar wel tegen in de keuzevakken. De commissie constateert dat de studenten de keuzevrijheid waarderen, maar adviseert de opleiding wel er zorg voor te dragen dat de studenten voldoende samenhang ervaren.

De commissie is van mening dat de eindtermen van deze opleiding voldoende in het curriculum tot uiting komen. De commissie heeft vastgesteld dat de algemene eindtermen in een groot aantal programma aan de orde komen, terwijl de specifieke eindtermen per programma vooral aan bod komen in de (verplichte) themacursussen. Verder heeft de masteropleiding Taalwetenschappen volgens de commissie een duidelijke academische oriëntatie. Vooral tijdens het schrijven van de term paper en de scriptie leren de studenten zelfstandig kennis toe te passen, onderzoek te doen en daarover verslag uit te brengen. Daarnaast wordt de wetenschappelijke vorming in de visie van het panel versterkt door de verwevenheid van onderzoek en onderwijs.

Op basis van de gesprekken met studenten, docenten en studieadviseur concludeert de commissie dat de opleiding studeerbaar is. Wel is de instroom een punt van zorg; met name bij de taalspecifieke programma's komt die soms niet boven de vijf studenten per jaar uit. De commissie adviseert de opleiding om meer samenwerking tussen de programma's en daarmee grotere groepen tot stand te brengen.

De opleiding is volgens de commissie ruim bestaft en beschikt over goed gekwalificeerd personeel. De docenten zijn actief in het onderzoek en brengen de resultaten daarvan in hun onderwijs in. De opleiding verwacht dat met ingang van het komend studiejaar alle vaste docenten over een BKO zullen beschikken; de commissie heeft er vertrouwen in dat de opleiding hierin slaagt. Ook de studiebegeleiding is in de visie van de commissie voldoende ingericht met de inzet van een studieadviseur.

Tot slot is de commissie van mening dat de opleiding Taalwetenschappen beschikt over voldoende voorzieningen. Het feit dat de Nijmeegse universiteitsbibliotheek als landelijk zwaartepunt voor taalwetenschap is aangemerkt, heeft volgens de commissie een positieve invloed op de collectievorming. De opleidingsspecifieke kwaliteitszorg is voldoende ingevuld. De opleiding doet met veel inzet en toewijding haar werk.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindtermen

De commissie heeft onderzocht of de toetsen een goede weergave zijn van het bereikte niveau, zowel van afzonderlijke cursussen als van de opleiding als geheel, en stelt vast dat zij aan de kwaliteitsnormen voldoen. De toetsen die de commissie heeft bekeken, passen bij de beoogde leerdoelen en zijn adequaat geconstrueerd.

De commissie was te spreken over het toetsbeleid van de Faculteit der Letteren van de Radboud Universiteit. Daarnaast vindt zij de betrokkenheid van twee beoordelaars bij de meeste *term papers* een goede ontwikkeling. Dat geldt ook voor de verplichte aanwezigheid van een extern lid in de ec. Ook het beleid ter voorkoming van fraude en plagiaat is volgens de commissie goed opgezet.

Tot slot is de commissie van mening dat de studenten van de masteropleiding het beoogde eindniveau realiseren. Dat constateert de commissie na lezing van een steekproef van vijf masterscripties. De eindwerkstukken zijn van een voldoende niveau en worden adequaat beoordeeld. Verder stelt de commissie vast dat de afgestudeerden hun weg vinden naar

eventuele vervolgoopleidingen en dat een deel van hen ook terecht komt in passende banen in het beroepenveld. De commissie constateert dat er vooral binnen de Taal- en Spraakpathologie en het leraarschap nog voldoende carrièremogelijkheden zijn.

De commissie beoordeelt de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Masteropleiding Taalwetenschappen:

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

De voorzitter en de secretaris van de commissie verklaren hierbij dat alle leden van de commissie kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 30 oktober 2013

Prof. dr. Th. D'haen
voorzitter

Drs. E.J. van der Spek
secretaris

Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting:

De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau en oriëntatie (bachelor of master; hbo of wo) binnen het Nederlandse kwalificatieraamwerk. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

Domeinspecifieke referentiekader

De Nederlandse bachelor- en masteropleidingen op het gebied van taal- en letterkunde hanteren een gemeenschappelijk referentiekader. Dit kader heeft betrekking op een breed scala van opleidingen: vreemdetalenopleidingen, opleidingen op het gebied van de Nederlandse taal, en opleidingen die vooral aandacht geven aan taal- en literatuurtheoretische en taaloverstijgende aspecten. Het kader moet dan ook recht doen aan die uiteenlopende opleidingen.

De opleidingen op het gebied van taal- en letterkunde moeten allereerst kennis en inzicht bieden in het vakgebied van de opleiding, met inbegrip van de onderwezen taal en cultuur en de daarbij horende analytische en filologische vaardigheden. Als het gaat om een vreemdetalenopleiding moet de opleiding de student een goede beheersing van de bestudeerde taal bijbrengen. Het te bereiken niveau verschilt per taal: voor schooltalen gelden hogere niveaus dan voor niet-schooltalen. Daarnaast moet de student academisch gevormd worden met voldoende aandacht voor theorie en methodologie. Volgens het domeinspecifiek referentiekader leren studenten het verworven inzicht op een wetenschappelijke manier toe te passen.

In het domeinspecifiek referentiekader zijn deze algemene eisen geoperationaliseerd in een serie eisen aan de eindtermen voor de bachelor- en de masteropleidingen. Deze eisen zijn ondergebracht in de rubrieken kennis, vaardigheden/wetenschappelijke vorming, academische vaardigheden en attitude en afstemming op het afnemend veld. Daarnaast stelt het domeinspecifiek referentiekader een aantal kaders voor de inhoud en het programma van de opleidingen.

De commissie heeft het domeinspecifiek referentiekader bestudeerd en is van mening dat het een goede onderlegger vormt voor de opleidingen op het gebied van taal- en letterkunde. Het is specifiek genoeg om richtlijnen aan te ontleen voor de inrichting van de opleidingen in kwestie, maar tevens algemeen genoeg om de opleidingen in staat te stellen hun eigen accenten te leggen. Daarmee vormt het domeinspecifieke referentiekader een goede basis voor de beoordeling van de individuele opleidingen.

Domeinspecifieke eisen en eindtermen

De masteropleiding Taalwetenschappen is een nieuwe, eenjarige opleiding die in 2011 van start is gegaan. De opleiding is een bundeling van acht programma's: een algemeen programma, vijf taalspecifieke programma's en twee programma's die zich richten op een specifiek probleemveld: Language and Communication Coaching en Taal- en Spraakpathologie. Een aantal oude masteropleidingen zijn opgegaan in de nieuwe opleiding:

de voormalige masteropleidingen Linguistics, Taal- en Spraakpathologie en (deels) de masteropleidingen van de verschillende talen (Nederlands, Engels, Duits, Frans en Spaans).

Volgens de kritische reflectie is de masteropleiding Taalwetenschappen gericht op kennisverwerving op het terrein van taalwetenschappelijke beschrijving, analyse en toepassingen, waarin de student leert zelfstandig onderzoek uit te voeren. De integratie van theorie en empirie krijgt veel nadruk in de opleiding. De opleiding strekt zich uit over de gehele breedte van de taalwetenschap, van taaldescriptie tot taalverandering en van fonologie van pragmatiek. Inhoudelijk is de opleiding nauw verbonden met het onderzoek dat plaatsvindt in het onderzoeksinstituut Centre for Language Studies (CLS). Dit onderzoek is georganiseerd in twee onderzoeksprogramma's: Language in mind en Language in society.

In de kritische reflectie is een vijftal eindtermen geformuleerd die voor alle acht programma's van toepassing zijn; daarnaast heeft elk programma één of meer specifieke eindtermen (een overzicht is opgenomen in Bijlage 3). In algemene zin is een afgestudeerde van de masteropleiding Taalwetenschappen in staat primaire taalkundige literatuur te beoordelen en te verwerken. Hij kan taalkundige kennis en vaardigheden inbrengen in een wetenschappelijk project of maatschappelijke instelling. Hij kan taalkundige bevindingen helder verwoorden in het Engels, zowel mondeling als schriftelijk. Afgestudeerden beschikken verder over onderzoeks- en rapportagevaardigheden op masterniveau.

Voor de programma's zijn, zoals hierboven aangegeven, aanvullende eindtermen opgesteld. Studenten van het algemene programma verwerven uitgebreide kennis en vaardigheden van een van de subdisciplines van de taalwetenschap. Studenten die een taalspecifiek programma volgen, leren taalwetenschappelijke theorieën en methodes toe te passen op de taal van hun keuze. Zij verwerven bovendien in die taal een beheersing op C1+/C2-niveau. Studenten die het programma Taal- en Spraakpathologie volgen, verwerven een gedegen kennis over afwijkingen in taal- en spraak en beheersen de methoden en technieken op dit gebied. Studenten die het programma Language and Communication Coaching volgen, leren trainingsmodules te ontwikkelen en uit te voeren.

De commissie is van mening dat de eindtermen een goede combinatie van (academische) kennis en (wetenschappelijke) vaardigheden bevat, die past bij het masterniveau. De programmaspecifieke eindtermen geven de verschillende programma's duidelijke inhoudelijke accenten. De commissie is dan ook van mening dat de eindtermen goed aansluiten bij de Dublin-descriptoren en bij het domeinspecifieke referentiekader. De commissie oordeelt dat de doelstelling van de opleiding erop gericht is de studenten op te leiden tot het niveau van een master.

Niveau en oriëntatie

De brede masterlabels zijn bij de meeste universiteiten in 2012 ingevoerd; de korte historie ervan bemoeilijkt de onderlinge vergelijkbaarheid. In de kritische reflectie is aangegeven dat bij de meeste zusterinstellingen de nadruk binnen de masteropleiding Taalwetenschappen op de afzonderlijke programma's ligt, terwijl de opzet in Nijmegen is dat de studenten zo veel mogelijk kunnen profiteren van het volledige masteraanbod. Daarnaast onderscheidt de RU zich door de beide thematische programma's. Het programma Taal- en Spraakpathologie (dat zoals gezegd al langer bestaat) is volgens de opleiding zelf onderscheidend in Nederland. Het nieuwe programma Language and Communication Coaching bestaat nog niet bij andere instellingen. Een ander kenmerkend verschil is de grote aandacht in Nijmegen voor taal- en spraaktechnologie, zoals tot uiting komt in de programma's van de onderzoeksinstituten CLS (Centre for Language Studies) en CLST (Centre for Language and Speech Technology). De

commissie is van mening dat de Radboud Universiteit met deze beide thematische programma's een onderscheidend aanbod tot stand heeft gebracht.

In de eindtermen ziet de commissie de wetenschappelijke oriëntatie van de opleiding terug. In alle programma's is er veel aandacht voor wetenschappelijke theorievorming en onderzoeksvaardigheden. Vooral de beide thematische programma's, Taal- en Spraakpathologie en Language and Communication Coaching, hebben ook een duidelijke professionele oriëntatie. In het eerste geval gaat het bijvoorbeeld om toepassingen binnen revalidatie-instellingen op het gebied van taal en spraak, in het tweede om onderwijsinstellingen, trainingsbureaus en toetsontwikkeling.

Overwegingen

De commissie is van mening dat de masteropleiding Taalwetenschappen beschikt over duidelijke algemene eindtermen. De toevoeging van eindtermen per programma geeft aan deze algemene eindtermen een meer specifieke invulling. De commissie is van mening dat de eindtermen voldoende aansluiten bij het domeinspecifiek referentiekader en bij de eisen van het vakgebied. De commissie ziet de wetenschappelijke oriëntatie in de eindtermen voldoende terug en is van mening dat ze gebaseerd zijn op de Dublin-descriptoren voor een opleiding op masterniveau.

De commissie constateert dat de masteropleiding Taalwetenschappen in feite bestaat uit acht verschillende onderliggende programma's. Hoewel al deze programma's te maken hebben met taalwetenschap en taalkunde, zijn er geen samenbindende onderdelen. Bovendien hebben de studenten ook binnen deze acht programma's veel keuzevrijheid. Hierdoor heeft de masteropleiding Taalwetenschappen geen duidelijk profiel. De opleiding onderscheidt zich wel door de beide thematische programma's, Taal- en Spraakpathologie en Language and Communication Coaching. Maar de combinatie van sterk verschillende programma's maakt het moeilijk om een profiel voor de masteropleiding als geheel te herkennen.

Conclusie

Masteropleiding Taalwetenschappen: de commissie beoordeelt Standaard 1 als 'voldoende'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting:

De inhoud en vormgeving van het programma stelt de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

Opbouw en samenhang van de programma's

De masteropleiding Taalwetenschappen/Linguistics biedt de keuze uit de volgende acht programma's:

- General Programme;
- Dutch Linguistics;
- English Language and Linguistics;
- French Linguistics;
- German Linguistics;
- Spanish Linguistics;
- Taal- en Spraakpathologie;
- Language and Communication Coaching.

Elk programma omvat 30 tot 40 EC aan cursussen, optioneel 10 EC stage en een scriptie van 20 EC. In het algemeen hebben de studenten veel vrijheid in de samenstelling van het programma. Die vrijheid is het grootste voor studenten die het General Programme kiezen: zij stellen hun programma zelf volledig samen. De enige restrictie is dat studenten die weinig statistiek of methodologie in de bachelorfase hebben gehad, dringend wordt aangeraden de cursus Methods in Language Research te volgen.

Bij de taalspecifieke programma's zijn er altijd één of twee taalspecifieke cursussen verplicht. Bij Nederlands is dat Nederlands als tweede taal, bij Engels zijn dat English grammars: structure and use en Information structure in English and Dutch, bij Frans is het Exploiting and exploring the PFC corpus, bij Spaans Temas de lingüística hispánica en bij Duits Feste Wendungen en Falsch ist das nicht: Informationsstruktur. Deze cursussen worden zo veel mogelijk in de doeltaal gegeven. Studenten die aansluitend de educatieve masteropleiding willen volgen, moeten doorgaans ook 10 EC aan letterkundecursussen in de doeltaal volgen.

De beide thematische programma's bevatten een groter aantal verplichte onderdelen. Studenten bij Taal- en Spraakpathologie volgen 30 EC verplichte cursussen. Deze cursussen worden niet alleen gegeven door taalwetenschappers, maar ook door medewerkers van de Faculteit der Medische Wetenschappen en de Faculteit der Sociale Wetenschappen. Bovendien omvat de scriptie bij dit programma 30 EC, omdat het opzetten en uitvoeren van een experiment verplicht vooraf gaat aan de scriptie. Het programma Language and Communication Studies heeft eveneens voor 30 EC verplichte cursussen; daarnaast kent dit programma een verplichte stage van 5 EC. In deze stage ontwikkelen de studenten een onderwijsmodule vanuit een behoeftenonderzoek. Dit programma is selectief; het is alleen toegankelijk voor studenten met een hoog taalniveau (een goede beheersing van het Engels) en goede communicatieve vaardigheden.

De onderwijstaal varieert met de programma's, zo is gebleken in het gesprek met de docenten. Het General Programme is Engelstalig en trekt ook de meeste buitenlandse studenten. Ook het programma Language and Communication Coaching wordt in het Engels gegeven. De programma's gericht op de verschillende talen worden deels in de doeltaal, deels in het Engels verzorgd; studenten die aansluitend de educatieve masteropleiding willen volgen, zijn verplicht om 40 EC van het onderwijs in de doeltaal te volgen. Het programma Taal- en Spraakpathologie wordt in het Nederlands aangeboden, mede vanwege de sterke verbondenheid met de (Nederlandse) gezondheidszorg.

De flexibele opzet van het curriculum geeft studenten tot op zekere hoogte de gelegenheid om hun eigen studieprogramma samen te stellen. De examencommissie is formeel verantwoordelijk voor de samenhang van de keuzes, maar uit de gesprekken met de docenten en studenten blijkt dat in de praktijk de opleidingscoördinator hiervoor zorg draagt. De opleiding kent geen gemeenschappelijk vak. De meeste studenten met wie de commissie heeft gesproken, vinden dat geen bezwaar: ze komen elkaar wel tegen in de keuzevakken. De keuzevrijheid wordt op prijs gesteld. In de woorden van een van de studenten: "It's like shopping in a supermarket." De commissie heeft begrip voor de gemaakte keuzes, maar adviseert de opleiding wel ervoor te zorgen dat de studenten voldoende samenhang ervaren.

Ook bij het schrijven van de masterscriptie is de vrijheid groot. De studenten bepalen zelf het onderwerp en zoeken zelf een begeleider. Bij Taal- en Spraakpathologie vloeit de scriptie doorgaans voort uit het onderzoek dat de studenten voorafgaand daaraan uitvoeren. De studenten met wie de commissie heeft gesproken, zijn tevreden over de begeleiding en ondersteuning; de samenwerking met de begeleidende docenten is in hun beleving intensief. Bij de taalspecifieke programma's, waar de instroom beperkt is, worden de scriptieonderwerpen en de voortgang vaak besproken bij de themacursus van de betreffende taal. De begeleider van die themacursus treedt in deze programma's ook vaak als begeleider op.

De commissie heeft met zowel studenten als docenten gesproken over de beroepsvoorbereiding en loopbaanoriëntatie. Bij de meeste programma's wordt een onderzoeksstage aangeboden, bijvoorbeeld bij de beide genoemde onderzoeksinstituten (CLS en CLST) en bij het Max Planck Instituut voor Psycholinguïstiek. Een deel van de studenten maakt hier gebruik van. In het programma Engels werd tot nu toe nog geen stage aangeboden, maar de docenten hebben de commissie verzekerd dat dit in het komende studiejaar wel het geval zal zijn. Bij Language and Communication Studies is de stage verplicht. De commissie benadrukt het belang van een stage als onderdeel van de beroepsvoorbereiding.

Het is de commissie tijdens het visitatiebezoek gebleken dat het laatstgenoemde programma, Language and Communication Studies, in het eerste jaar met aanloopproblemen heeft gekampt. Uit het gesprek met de studenten is gebleken dat zij, door uitval van een docent en door opstartproblemen van het programma, moeite hadden met het invullen van het programma. Hierdoor kwam de studeerbaarheid van dit programma in gevaar. De studenten in kwestie zijn van mening dat er wel goed naar hun klachten is geluisterd en dat er adequate maatregelen zijn genomen. Het management van de opleiding beschouwt de opstartproblemen als incident en verzekerde de commissie de kwestie goed in de gaten te houden en tijdig in te grijpen als daar aanleiding toe is. De commissie heeft hierin vooralsnog alle vertrouwen.

Op basis van de gevoerde gesprekken en na een analyse van het programma en van de leermiddelen die de commissie ter inzage heeft gehad, constateert zij dat het programma van een voldoende niveau is.

Didactische uitgangspunten

Zelfstandigheid is een belangrijk uitgangspunt in de masteropleiding Taalwetenschappen. Dit vloeit ook voort uit de keuzevrijheid bij het samenstellen van de programma's. Verder worden studenten blijkens de kritische reflectie zo veel mogelijk blootgesteld aan origineel en actueel wetenschappelijk werk. In een deel van de programma's – met name in het General Programma – is er volgens de kritische reflectie sprake van een internationale onderwijsomgeving, dankzij de aanwezigheid van een substantieel deel buitenlandse studenten in de opleiding.

Het onderwijs binnen de masteropleiding Taalwetenschappen vindt plaats in kleine groepen. De maximale groepsomvang ligt rond de twintig studenten, maar bij de taalspecifieke cursussen zijn de groepen veel kleiner: vijf tot tien studenten. De cursussen zijn mengvormen tussen hoor- en werkcollege en veronderstellen een serieuze inbreng van de studenten. De commissie is van mening dat de didactische uitgangspunten passen bij een opleiding op masterniveau.

Waarborging van doelstellingen en eindtermen in de programma's

De opleiding heeft geen overzicht gemaakt van de wijze waarop de verschillende eindtermen terugkomen in de onderscheiden programmaonderdelen. De commissie realiseert zich dat het bij Taalwetenschappen vrijwel ondoenlijk is om zo'n overzicht te maken, aangezien het om een groot aantal mogelijke (combinaties van) cursussen gaat.

In meer algemene zin heeft de commissie wel een beeld gekregen van de mate waarin de eindtermen terugkomen in de programma's. Hiertoe heeft de commissie onder meer een aantal cursushandleidingen bestudeerd. De algemene eindtermen (ten aanzien van academische vaardigheden, inbreng van taalkundige kennis en vaardigheden, en beoordeling van taalkundige literatuur en onderzoek) komen in een groot aantal vakken aan de orde. De specifieke eindtermen per programma komen vooral aan bod in de (verplichte) themacursussen. De commissie is na bestudering van het programma en van de verschillende vakken van mening dat de eindtermen voldoende gewaarborgd zijn in de programma's.

Wetenschappelijke vorming

De masteropleiding Taalwetenschappen heeft volgens de kritische reflectie een academische oriëntatie. De commissie is van mening dat deze oriëntatie voldoende zichtbaar is in de curricula en in de leermiddelen. De studenten verwerven grondige kennis en inzicht op het gebied van hun specialisatie en leren zich hierover een zelfstandig oordeel te vormen. Vooral tijdens het schrijven van de *term paper* en de scriptie leren de studenten zelfstandig kennis toe te passen, onderzoek te doen en daarover verslag uit te brengen.

De wetenschappelijke vorming wordt in de visie van het panel versterkt door de verwevenheid van onderzoek en onderwijs. In de kritische reflectie is een overzicht gegeven van de onderzoeksthema's en de cursussen waarin die thema's tot uiting komen. Zo komt het onderzoeksthema Language and speech technology terug in de cursussen Experimentele technieken en Psycholinguistics: understanding sentences and texts. Vrijwel alle stafleden zijn gepromoveerd en verbonden aan één van de twee genoemde onderzoeksinstituten, CLS en CLST. Daarnaast is ook de samenwerking met andere gerenommeerde onderzoeksinstituten, zoals het Max Planck Instituut en het Donders Institute for Brain, Cognition and Behaviour,

intensief. Twee studenten gaven aan dat ze voor de masteropleiding in Nijmegen hebben gekozen juist vanwege de nabijheid van en de samenwerking met deze instituten.

Studielast en studeerbaarheid

De masteropleiding Taalwetenschappen is in september 2011 gestart met 50 studenten, waaronder 12 buitenlandse studenten. Vijftien studenten hebben de opleiding binnen één jaar afgerond. Omdat de opleiding nog maar kort bestaat, is het nog niet mogelijk om veel te zeggen over het rendement. Het is niet goed mogelijk om het rendement van de oude masteropleidingen op te nemen, omdat er geen administratief onderscheid bestond tussen taalkunde- en letterkunde studenten. Wel is de commissie van mening dat de opleiding de studenten goed begeleidt, veelal individueel.

Het is de commissie opgevallen dat de instroom per programma sterk verschilt. Het General Programme en het programma Taal- en Spraakpathologie lopen goed en trekken 15-20 studenten per jaar. Bij de programma's voor Spaans, Frans en Duits gaat het om zo'n vijf studenten per jaar. Dit is voor de commissie een punt van zorg. De kleine groepsgrootte heeft in de visie van de commissie gevolgen voor de onderwijskwaliteit; een minimum aantal studenten is een vereiste om een zinvolle interactie tot stand te brengen. De commissie adviseert de opleiding om meer samenwerking tussen de programma's en daarmee grotere groepen tot stand te brengen.

De studenten met wie de commissie heeft gesproken, ervaren de opleiding als studeerbaar. Zij ervaren geen specifieke struikelbokken, buiten de eerder genoemde (en inmiddels verholpen) problemen bij Language and Communication Coaching. Verder draagt de keuzevrijheid, die de studenten in staat stelt hun eigen belangstelling te volgen, in de visie van de commissie bij aan de studeerbaarheid van de opleiding.

Onderwijsgevend personeel en staf-studentratio

De masteropleiding Taalwetenschappen heeft 25 medewerkers in vaste dienst, waarvan er 24 gepromoveerd zijn. Acht docenten bekleden de positie van hoogleraar. Daarnaast is er een wisselend aantal promovendi aan de opleiding verbonden; uit de kritische reflectie blijkt dat de opleiding veel talentvolle onderzoekers aantrekt. Dankzij succesvol onderzoek en de daaruit voortvloeiende externe financiering is er in sommige expertisegebieden zelfs een overschot aan vaste staf. De docent-studentratio is 1:31. De commissie constateert dat de opleiding voldoende bestaft is.

Van de vaste medewerkers hebben er 14 een Basiskwalificatie Onderwijs (BKO). De opleiding streeft ernaar dat voor het einde van het studiejaar 2012-2013 alle docenten over een BKO beschikken. Volgens de kritische reflectie verwacht de opleiding dat dit streven gerealiseerd zal worden. De commissie heeft er vertrouwen in dat de opleiding hierin ook slaagt.

Studiebegeleiding

De studiebegeleiding is in handen van de studieadviseur, een professioneel geschoolde medewerker die geen onderwijstaken heeft. De studieadviseur monitort de studievoortgang aan het einde van het eerste jaar. Als dan alleen de scriptie nog niet af is, dan laat men het erbij; is er ook op andere punten vertraging, dan volgt er een intensievere begeleiding.

De studieadviseur met wie de commissie heeft gesproken, geeft aan dat veel studenten moeite hebben met het zelfstandig vaststellen van hun scriptieonderwerp. Deze studenten weten de weg naar de studieadviseur te vinden. De studieadviseur overlegt zo nodig met de docenten

en koppelt eventuele problemen ook terug met de coördinatoren van de bacheloropleidingen, omdat de problemen daar soms hun oorsprong vinden.

Speciale aandacht gaat uit naar de buitenlandse studenten. Vanwege financiële redenen kan deze groep zich geen vertraging permitteren. De studieadviseur bewaakt hun voortgang, met name als het gaat om de scriptie. Maar er doen zich bij deze groep geen bijzondere problemen voor. De commissie is van mening dat de studiebegeleiding bij de masteropleiding Taalwetenschappen afdoende is geregeld.

Opleidings specifieke voorzieningen en kwaliteitszorg

De studenten zijn over het algemeen tevreden over de voorzieningen. Zij geven aan dat de universiteitsbibliotheek goed gesorteerd en toegankelijk is. Blijkens de kritische reflectie is de Nijmeegse universiteitsbibliotheek aangewezen als zwaartepunt binnen Nederland voor de collectievorming op het gebied van de taalwetenschap. Dit zorgt voor een ruime collectie en een groot aantal tijdschriftabonnementen. Voor experimenteerfaciliteiten kunnen de studenten terecht bij het Max Planck Instituut en het Donders Instituut. Eigen voorzieningen bij het Centre for Language Studies zijn in ontwikkeling. De commissie is van mening dat de voorzieningen ruim voldoende zijn.

Voor de masteropleiding Taalwetenschappen is sinds de start in 2011 een opleidingscommissie (oc) ingesteld; daarvoor vielen bachelor- en masteropleiding onder één opleidingscommissie. De commissie heeft een gesprek gehad met een aantal vertegenwoordigers van deze oc. In de oc hebben drie docenten en drie studenten zitting; de opleidingscoördinator zit er bij als adviserend lid.

De oc streeft ernaar in haar samenstelling zo veel mogelijk programma's vertegenwoordigd te hebben. De studentleden geven aan dat veel vakken door studenten uit meerdere programma's gevolgd worden. Hierdoor is er veel contact met studenten uit andere programma's en kunnen de studentleden ook de belangen behartigen van programma's die niet in de oc vertegenwoordigd zijn. De studentleden bij Taalwetenschappen maken ook gebruik van sociale media; er is voor de opleiding een Facebookpagina aangemaakt, met name voor de buitenlandse studenten. Daarnaast is er een aparte Facebookpagina voor het General Programme.

De oc Taalwetenschappen komt ongeveer vier keer per jaar bij elkaar. Alle vakken worden elk jaar geëvalueerd. Het scriptietraject wordt niet afzonderlijk geëvalueerd, maar de scriptie wordt wel meegenomen in de programma-evaluatie. Bij problemen gaat de voorzitter van de oc praten met de docent of met de opleidingscoördinator, afhankelijk van de aard van het probleem.

Een probleem dat in het afgelopen jaar heeft gespeeld, is dat de administratieve organisatie vooral voor buitenlandse studenten erg onduidelijk is. Er zijn verschillende secretariaten bij de verschillende programma's betrokken, waardoor de studenten niet altijd weten bij welk secretariaat ze terecht kunnen. Bovendien levert deze organisatie ook roosterproblemen op. De betrokken oc-leden geven aan dat ze proberen verbeteringen aan te brengen, maar dat het beter zou zijn de administratie centraal te regelen. De commissie sluit zich aan bij deze suggestie.

Op basis van de gesprekken met studenten en docenten van de verschillende oc's heeft de commissie geconstateerd dat oc-leden voldoende invulling geven aan hun taken en

verplichtingen. De oc functioneert volgens de commissie naar behoren en de opleidings-specifieke kwaliteitszorg is voldoende geregeld.

Overwegingen

De masteropleiding Taalwetenschappen aan de RU heeft volgens de commissie een duidelijk geformuleerd curriculum. Het curriculum bestaat uit acht programma's, waarvan de meeste de studenten veel keuzevrijheid toestaan. Dit zorgt ervoor dat er weinig samenhang is binnen het curriculum als geheel. De commissie constateert dat dit gebrek aan samenhang inherent is aan de keuze die de RU heeft gemaakt, en dat bovendien de studenten de grote keuzevrijheid waarderen. Wel is er volgens de commissie voldoende samenhang binnen de verschillende programma's.

De commissie heeft na bestudering van het curriculum en van de verschillende vakken de indruk dat de eindtermen voldoende gewaarborgd zijn in het curriculum. Verder heeft de opleiding in de visie van de commissie een duidelijke wetenschappelijke oriëntatie. De studenten verwerven een grondige kennis en inzicht op het gebied van hun specialisatie. De wetenschappelijke vorming wordt nog versterkt door de verwevenheid van onderzoek en onderwijs en door de betrokkenheid van de verschillende onderzoeksinstituten bij het onderwijs. De beroepsoriëntatie komt vooral tot uiting in de stages, die bij een aantal programma's een verplicht karakter hebben.

Op basis van de gesprekken met studenten, docenten en studieadviseur concludeert de commissie dat de opleiding studeerbaar is. De studenten ervaren geen onoverkomelijke struikelblokken. Wel is de instroom een punt van zorg; de commissie heeft geconstateerd dat die bij sommige (taalspecifieke) programma's blijft steken op vijf studenten per jaar. De commissie adviseert de opleiding om meer samenwerking tussen de verschillende programma's en daarmee grotere groepen tot stand te brengen.

De opleiding is volgens de commissie voldoende bestaft en beschikt over goed gekwalificeerd personeel, waaronder acht hoogleraren. Alle docenten zijn actief in het onderzoek en brengen de resultaten daarvan in hun onderwijs in. Op het vlak van BKO is de opleiding volgens de commissie op schema: het is de verwachting dat met ingang van het komend studiejaar alle vaste docenten over een BKO zullen beschikken. Ook de studiebegeleiding is afdoende ingericht met de inzet van een studieadviseur en de scriptiebegeleiding door de docenten.

Tot slot is de commissie van mening dat de opleiding Taalwetenschappen beschikt over voldoende voorzieningen. Het feit dat de Nijmeegse universiteitsbibliotheek als landelijk zwaartepunt voor taalwetenschap is aangemerkt, heeft volgens haar een positieve invloed op de collectievorming. De opleidings-specifieke kwaliteitszorg is voldoende ingevuld. De oc doet met veel inzet en toewijding haar werk.

Conclusie

Masteropleiding Taalwetenschappen: de commissie beoordeelt Standaard 2 als 'voldoende'.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting:

Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

Systeem van toetsing

Het toetsbeleid van de opleiding is gebaseerd op het facultair Plan van Aanpak Toetsing en Beoordeling; de laatste versie dateert van maart 2013, maar de voorbereidingen zijn van start gegaan in 2009. Dit plan van aanpak bevat een kader en richtlijnen, die de opleidingen zelf kunnen invullen en uitwerken. Belangrijke facultaire richtlijnen zijn de eis van een tweede beoordelaar bij alle bachelorscripties en de eis een extern lid in de examencommissies op te nemen (zie verder hieronder). Ook is er facultair een beoordelingsformulier voor bachelor- en masterscripties opgesteld.

De basis van het toetsbeleid van de opleiding wordt gevormd door het Onderwijs- en Examenreglement (OER) van de masteropleiding Taalwetenschappen. Hierin is het recht op deelname aan examens vastgelegd. Ook de toetsvorm, de beoordeling, de bekendmaking en geldigheidsduur van de uitslag, het recht op inzage en nabespreking, en de rol van de examencommissie zijn vastgelegd in de OER.

De commissie heeft de OER en toetsen van meerdere vakken van de opleiding bestudeerd. De commissie onderschrijft de facultaire uitgangspunten over toetsing en heeft kunnen vaststellen dat ook docenten en studenten van de masteropleiding Taalwetenschappen hier positief tegenover staan. De commissie heeft vastgesteld dat de studenten goed geïnformeerd zijn over de wijze van toetsing en beoordeling. Verder heeft de commissie een aantal gemaakte toetsen van de opleiding Taalwetenschappen ingezien. De commissie is van mening dat zowel het niveau van de toetsen als de beoordeling en feedback in orde zijn.

De commissie heeft een gesprek gehad met een aantal leden van de examencommissie (ec) van de masteropleiding Taalwetenschappen. De ec bij Taalwetenschappen bestaat uit drie leden. Hierdoor worden weliswaar niet alle expertises afgedekt, maar de keuze is gemaakt om de ec klein te houden om de staf niet onnodig te belasten. De ec is in 2012 is begonnen met de implementatie van wettelijke verplichtingen op het gebied van het toetsbeleid. De opleiding laat niet alleen de masterscriptie door twee beoordelaars lezen, maar ook de meeste *term papers*, zo blijkt uit het gesprek met de ec. Het eindoordeel over de masterscripties komt tot stand met gebruikmaking van een gestandaardiseerd beoordelingsformulier.

Een goede ontwikkeling in de ogen van de commissie is het externe lid, dat bij alle ec's verplicht is. Dit externe lid is iemand van buiten de opleiding, soms zelfs van buiten de universiteit. Bij Taalwetenschappen is dit lid afkomstig van de Faculteit der Medische Wetenschappen (vanwege de betrokkenheid van deze faculteit bij het programma Taal- en Spraakpathologie). De commissie is positief over deze externe betrokkenheid bij de ec.

Uit het gesprek is verder gebleken dat de ec erop toeziet dat de studenten oorspronkelijk werk inleveren. De ec-leden geven aan dat dit bij de eigen studenten zelden nodig is, omdat deze in de bachelorfase hebben meegekregen dat plagiaat geen optie is. Bij buitenlandse studenten

komt plagiaat incidenteel voor. Alle werkstukken worden gecontroleerd met behulp van het plagiaatherkenningsprogramma Ephorus. De sancties in zo'n geval zijn duidelijk omschreven in de OER: studenten kunnen voor maximaal een jaar uitgesloten worden van hun studie. De commissie is van mening dat de ec op een correcte wijze invulling geeft aan zijn taken en verantwoordelijkheden.

Gerealiseerd eindniveau

De commissie heeft vijf masterscripties gelezen en heeft geconstateerd dat deze van een voldoende niveau zijn. De oordelen van de commissie komen overeen met de becijfering door de staf. Alle scripties, ook die met een lager cijfer (6-6,5), voldoen aan de vereiste criteria. Ze hebben een heldere probleemstelling, benutten de relevante literatuur, zijn redelijk tot goed gestructureerd en bevatten conclusies en een discussieparagraaf. De opleiding slaagt er in studenten op te leiden tot het vereiste niveau van een academische masteropleiding.

Een andere graadmeter voor het gerealiseerde niveau is de doorstroom naar het beroepenveld en naar eventuele vervolgoopleidingen. De gegevens hiervoor zijn afkomstig uit de 'oude' opleidingen, omdat de nieuwe masteropleiding Taalwetenschappen nog maar kort bestaat. Uit de kritische reflectie blijkt dat veel studenten van het programma Taal- en Spraakpathologie al een deeltijdbaan hebben (vaak binnen de logopedie) die ze na afronding van hun studie kunnen uitbreiden. De studenten die een taalspecifiek programma volgen, kiezen er vaak voor na afronding daarvan een educatieve master te volgen. Daarnaast vonden afgestudeerden van de 'oude' masteropleiding Linguistics vaak een promotieplaats; in het studiejaar 2010-2011 ging het bijkans de kritische reflectie om zeven studenten.

De commissie heeft daarnaast gesproken met een aantal alumni van de voormalige opleidingen die zijn opgegaan in de masteropleiding Taalwetenschappen. Deze alumni zijn actief op verschillende fronten: logopedie, onderwijs, zelfstandig ondernemerschap. Een aantal van hen werkt buiten het eigenlijke beroepenveld, bijvoorbeeld als projectmanager bij een ICT-detacheringsbureau. Deze laatste groep geeft aan dat vooral hun algemene academische en communicatieve vaardigheden van pas komen in hun werk. Maar alle alumni kennen ook afgestudeerden in hun omgeving die (nog) geen werk hebben gevonden of onder hun niveau werken. De alumni zijn van mening dat het programma Taal- en Spraakpathologie en het leraarschap in deze tijd de meeste baankansen bieden. De commissie is van mening dat de voorbereiding op het beroepenveld voldoende is ingericht.

Overwegingen

De commissie heeft onderzocht of de toetsen een goede weergave zijn van het bereikte niveau, zowel van afzonderlijke cursussen als van de opleiding als geheel, en stelt vast dat zij aan de kwaliteitsnormen voldoen. De toetsen die de commissie heeft bekeken, passen bij de beoogde leerdoelen en zijn adequaat geconstrueerd.

De commissie was te spreken over het toetsbeleid van de Faculteit der Letteren bij de Radboud Universiteit. De betrokkenheid van twee beoordelaars bij de meeste *term papers* is volgens de commissie een goede ontwikkeling. Dat geldt ook voor de verplichte aanwezigheid van een extern lid in de ec. Ook het beleid ter voorkoming van fraude en plagiaat is volgens de commissie goed opgezet.

Tot slot is de commissie van mening dat de studenten van de masteropleiding het beoogde eindniveau realiseren. Dat constateert de commissie na lezing van een steekproef van vijf masterscripties. De eindwerkstukken zijn van een voldoende niveau en worden adequaat beoordeeld. Verder stelt de commissie vast dat de afgestudeerden hun weg vinden naar

eventuele vervolgopleidingen en dat een deel van hen ook terecht komt in passende banen in het beroepenveld.

Conclusie

Masteropleiding Taalwetenschappen: de commissie beoordeelt Standaard 3 als ‘voldoende’.

Algemeen eindoordeel

De commissie komt op basis van het bestudeerde materiaal en de gevoerde gesprekken tijdens het visitatiebezoek tot het oordeel dat de masteropleiding Taalwetenschappen op de drie standaarden voldoende presteert. De commissie is van mening dat de eindtermen een goede combinatie van (academische) kennis en (wetenschappelijke) vaardigheden bevatten. De studenten waarderen de keuzevrijheid binnen het curriculum. De goed gekwalificeerde staf en de verbondenheid met verschillende gerenommeerde onderzoeksinstituten zijn sterke punten van de opleiding. Een punt van zorg is de lage instroom in een aantal programma's; meer onderlinge samenwerking kan hier een oplossing bieden. Het toetsbeleid is afdoende ingericht en aan de hand van de toetsen en scripties stelt de commissie vast dat de studenten een voldoende niveau behalen. De opleiding bereidt de studenten voldoende voor op een vervolgopleiding of de arbeidsmarkt.

Conclusie

De commissie beoordeelt de *masteropleiding Taalwetenschappen* als 'voldoende'.

II: Masteropleiding Letterkunde

Samenvattend oordeel van de commissie

Dit samenvattend oordeel geeft de bevindingen en overwegingen weer van de commissie Taal- en Letterkunde 2013 over de masteropleiding Letterkunde aan de Radboud Universiteit Nijmegen. De commissie baseert haar oordeel op informatie uit de kritische reflecties, aanvullende informatie naar aanleiding van vooraf geformuleerde vragen van de commissie, informatie uit de gesprekken tijdens het bezoek, de geselecteerde (eind)scripties en de documenten die tijdens het bezoek ter inzage lagen. De commissie heeft voor de opleidingen zowel positieve aspecten opgemerkt als verbeterpunten gesignaleerd. Na deze tegen elkaar te hebben afgewogen, is de commissie tot het oordeel gekomen dat de opleiding Letterkunde voldoet aan de eisen voor basiskwaliteit die de voorwaarde zijn voor heraccreditatie.

Standaard 1: Beoogde eindtermen

De masteropleiding Letterkunde is van start gegaan in 2011. De opleiding is een bundeling van acht programma's: vijf taalspecifieke programma's en drie thematische programma's: Literair Bedrijf, Europese Letterkunde en Middeleeuwse en Vroegmoderne Letterkunde. Met ingang van het studiejaar 2013-2014 gaat dit laatste programma op in Literair Bedrijf.

In de kritische reflectie zijn zeven eindtermen geformuleerd die voor alle acht programma's gelden. De commissie is van mening dat de eindtermen een goede combinatie van (academische) kennis en (wetenschappelijke) vaardigheden bevatten, die past bij het masterniveau. De studenten leren literaire teksten grondig te analyseren en interpreteren; daarnaast worden zij geschoold in theorieën die inzicht bieden in het functioneren van literatuur in de samenleving. De Radboud Universiteit heeft naar eigen zeggen gekozen voor een letterkundeopleiding die de sterke punten van de oude masteropleidingen behoudt. Daarnaast biedt de letterkundeopleiding drie thematische programma's die aansluiten bij het onderzoek van de docenten. Vooral het programma Literair Bedrijf is onderscheidend binnen Nederland.

De commissie is van mening dat de masteropleiding Letterkunde beschikt over eindtermen die passen bij het vakgebied. Deze eindtermen sluiten voldoende aan bij het domeinspecifiek referentiekader en zijn gebaseerd op de Dublin-descriptoren voor een opleiding op masterniveau.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De masteropleiding Letterkunde biedt de studenten keuze uit acht programma's. Elk programma omvat 30 tot 40 EC aan cursussen, optioneel 10 EC stage en een scriptie van 20 EC. De taalspecifieke programma's hebben alle minimaal één cursus in de doeltaal; in andere cursussen kunnen de studenten veelal literatuur en werkstukken in de eigen taal lezen c.q. schrijven. De thematische programma's beginnen alle met een themacursus, gevolgd door één of twee cursussen die aansluiten bij het thema.

De studenten hebben veel vrijheid in het samenstellen van hun programma. Door deze keuze is er weinig samenhang in het curriculum als geheel. Met ingang van het studiejaar 2013-2014 krijgen de themacursussen Literair Bedrijf en Europese Letterkunde echter een centralere plaats in het curriculum: alle studenten volgen verplicht één van beide cursussen. De commissie ondersteunt deze poging om meer samenhang binnen de opleiding tot stand te brengen.

De commissie is van mening dat de eindtermen van de opleiding Letterkunde voldoende in het curriculum tot uiting komen. De masteropleiding Letterkunde heeft volgens de commissie

een duidelijke academische oriëntatie. Vooral tijdens het schrijven van de scriptie leren de studenten zelfstandig kennis toe te passen, onderzoek te doen en daarover verslag uit te brengen. De beroepsoriëntatie kan in de visie van de commissie versterkt worden; de commissie adviseert de opleiding meer te sturen op het volgen van een onderzoeksstage.

Op basis van de gesprekken met studenten, docenten en studieadviseur concludeert de commissie dat de opleiding studeerbaar is. Wel is de instroom een punt van zorg; bij de taalspecifieke programma's komt die soms niet boven de vijf studenten per jaar uit. De commissie adviseert de opleiding om meer samenwerking tussen de programma's en daarmee grotere groepen tot stand te brengen.

De opleiding is volgens de commissie ruim bestaft en beschikt over goed gekwalificeerd personeel. De docenten zijn actief in het onderzoek en brengen de resultaten daarvan in hun onderwijs in. De opleiding verwacht dat met ingang van het komend studiejaar alle vaste docenten over een BKO zullen beschikken. Ook de studiebegeleiding is afdoende ingericht met de inzet van een studieadviseur.

Tot slot is de commissie van mening dat de opleiding Letterkunde beschikt over voldoende voorzieningen. De opleidingsspecifieke kwaliteitszorg is voldoende ingevuld. De oc doet met veel inzet en toewijding zijn werk.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindtermen

De commissie heeft onderzocht of de toetsen een goede weergave zijn van het bereikte niveau, zowel van afzonderlijke cursussen als van de opleiding als geheel, en stelt vast dat zij aan de kwaliteitsnormen voldoen. De toetsen die de commissie heeft bekeken, passen bij de beoogde leerdoelen en zijn adequaat geconstrueerd.

De commissie was te spreken over het toetsbeleid van de Faculteit der Letteren van de Radboud Universiteit. Daarnaast vindt zij de betrokkenheid van twee beoordelaars bij de meeste term papers van de masteropleiding Letterkunde een goede ontwikkeling. Dat geldt ook voor de verplichte aanwezigheid van een extern lid in de ec. Ook het beleid ter voorkoming van fraude en plagiaat is volgens de commissie goed opgezet.

Tot slot is de commissie van mening dat de studenten van de masteropleiding het beoogde eindniveau realiseren. Dat constateert de commissie na lezing van een steekproef van vijf masterscripties. De eindwerkstukken zijn van een voldoende niveau en worden adequaat beoordeeld. Verder stelt de commissie vast dat de afgestudeerden hun weg vinden naar eventuele vervolgopleidingen. De commissie kan zich vinden in het voornemen van de opleiding om de studenten breed op te leiden en daardoor hun inzetbaarheid te vergroten.

De commissie beoordeelt de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Masteropleiding Letterkunde:

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

De voorzitter en de secretaris van de commissie verklaren hierbij dat alle leden van de commissie kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 30 oktober 2013

A handwritten signature in black ink on a light pink rectangular background. The signature is stylized and appears to read 'Th. D'haen'.

Prof. dr. Th. D'haen
voorzitter

A handwritten signature in black ink. The signature is stylized and appears to read 'E.J. van der Spek'.

Drs. E.J. van der Spek
secretaris

Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting:

De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau en oriëntatie (bachelor of master; hbo of wo) binnen het Nederlandse kwalificatieraamwerk. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

Domeinspecifieke referentiekader

De Nederlandse bachelor- en masteropleidingen op het gebied van taal- en letterkunde hanteren een gemeenschappelijk referentiekader. Dit kader heeft betrekking op een breed scala van opleidingen: vreemdetalenopleidingen, opleidingen op het gebied van de Nederlandse taal, en opleidingen die vooral aandacht geven aan taal- en literatuurtheoretische en taaloverstijgende aspecten. Het kader moet dan ook recht doen aan die uiteenlopende opleidingen.

De opleidingen op het gebied van taal- en letterkunde moeten allereerst kennis en inzicht bieden in het vakgebied van de opleiding, met inbegrip van de onderwezen taal en cultuur en de daarbij horende analytische en filologische vaardigheden. Als het gaat om een vreemdetalenopleiding moet de opleiding de student een goede beheersing van de bestudeerde taal bijbrengen. Het te bereiken niveau verschilt per taal: voor schooltalen gelden hogere niveaus dan voor niet-schooltalen. Daarnaast moet de student academisch gevormd worden met voldoende aandacht voor theorie en methodologie. Volgens het domeinspecifiek referentiekader leren studenten het verworven inzicht op een wetenschappelijke manier toe te passen.

In het domeinspecifiek referentiekader zijn deze algemene eisen geoperationaliseerd in een serie eisen aan de eindtermen voor de bachelor- en masteropleidingen. Deze eisen zijn ondergebracht in de rubrieken kennis, vaardigheden/wetenschappelijke vorming, academische vaardigheden en attitude en afstemming op het afnemend veld. Daarnaast stelt het domeinspecifiek referentiekader een aantal kaders voor de inhoud en het programma van de opleidingen.

De commissie heeft het domeinspecifiek referentiekader bestudeerd en is van mening dat het een goede onderlegger vormt voor de opleidingen op het gebied van taal- en letterkunde. Het is specifiek genoeg om richtlijnen aan te ontleen voor de inrichting van de opleidingen in kwestie, maar tevens algemeen genoeg om de opleidingen in staat te stellen hun eigen accenten te leggen. Daarmee vormt het domeinspecifieke referentiekader een goede basis voor de beoordeling van de individuele opleidingen.

Domeinspecifieke eisen en eindtermen

De masteropleiding Letterkunde is een nieuwe, eenjarige opleiding die in 2011 van start is gegaan. De opleiding is een bundeling van acht programma's, vijf taalspecifieke programma's (voor de talen Nederlands, Engels, Duits, Frans en Spaans) en drie thematische programma's: Literair Bedrijf, Europese Letterkunde en Middeleeuwse en Vroegmoderne Letterkunde. Een

aantal oude masteropleidingen zijn opgegaan in de nieuwe opleiding, waaronder (deels) de masteropleidingen van de verschillende talen (Nederlands, Engels, Duits, Frans en Spaans). Deze talen zijn gesplitst in een taalkundig en een letterkundig deel; de beide delen komen als programma's terug in de nieuwe masteropleidingen. Met ingang van het studiejaar 2013-2014 gaat het programma Middeleeuwse en Vroegmoderne Letterkunde op in het programma Literair Bedrijf.

In de kritische reflectie zijn zeven eindtermen geformuleerd die op alle acht programma's van toepassing zijn (een overzicht is opgenomen in Bijlage 3). Een afgestudeerde van de masteropleiding Letterkunde heeft zijn repertoirekennis op het gebied van de letterkunde en/of literatuurwetenschap grondig verdiept. Hij is in staat die kennis en inzicht toe te passen. Hij kan debatten op het gebied van de letterkunde en literatuurwetenschap analyseren en daarin een eigen visie ontwikkelen en onderbouwen. Hij heeft kennisgemaakt met de literaire beroepspraktijk en is in staat zijn kennis en vaardigheden daar toe te passen. Afgestudeerden beschikken verder over onderzoeks- en rapportagevaardigheden op masterniveau en kunnen hun eigen werkzaamheden organiseren.

In de kritische reflectie is verder aangegeven dat de eindtermen aansluiten bij een internationale wetenschappelijke context. Bij de programma's die zich richten op de verschillende moderne talen is de internationale oriëntatie inherent aan het specialisme. Maar ook de thematische programma's verhouden zich volgens de kritische reflectie expliciet tot de internationale literatuurwetenschappelijke debatten en onderzoeken in het vakgebied. De opleiding sluit aan bij de hermeneutische traditie, waarbij het analyseren en interpreteren van teksten centraal staat. Daarnaast is er een duidelijke relatie met de cultuurwetenschap.

De commissie is van mening dat de eindtermen een goede combinatie van (academische) kennis en (wetenschappelijke) vaardigheden bevat, die past bij het masterniveau. Uit de kritische reflectie blijkt verder dat bij de inhoudelijke en didactische organisatie van de opleiding de Dublin-descriptoren als uitgangspunt zijn genomen. De commissie is van mening dat de eindtermen goed aansluiten bij de Dublin-descriptoren en bij het domeinspecifieke referentiekader. De commissie oordeelt dat de doelstelling van de opleiding erop gericht is de studenten op te leiden tot het niveau van een master.

Niveau en oriëntatie

In de kritische reflectie is aangegeven dat de brede masterlabels de instellingen slechts beperkt in staat stellen zich te profileren. Binnen de grenzen heeft de Radboud Universiteit gekozen voor een letterenopleiding die de sterke punten van de oude masteropleidingen behoudt, wat wil zeggen dat de studenten nog steeds grotendeels een opleiding in één van de doeltalen kunnen volgen. Dat vloeit volgens de docenten ook voort uit de uitgangspunten van het programma Duidelijke Taal, dat ten grondslag ligt aan alle talenopleidingen bij de Radboud Universiteit: men wil de studenten in staat stellen een taalspecifieke doorstroommaster te volgen. De talenprogramma's zijn dan ook eerder gefundeerd op een degelijke disciplinaire basis dan op interdisciplinariteit.

Daarnaast streeft de Radboud Universiteit ernaar om het brede palet aan perioden en invalshoeken dat het onderzoek bestrijkt, ook in het masteronderwijs terug te laten komen. Dit komt tot uiting in de thematische programma's, waarvan Literair Bedrijf naar eigen zeggen onderscheidend is. De studenten kiezen dus of voor een taalspecifiek programma, of voor een thematisch programma.

In de eindtermen ziet de commissie de wetenschappelijke oriëntatie van de opleiding terug. In alle programma's is er veel aandacht voor wetenschappelijke theorievorming en onderzoeksvaardigheden. Daarnaast heeft het programma Literair Bedrijf ook een duidelijke professionele oriëntatie.

Overwegingen

De commissie is van mening dat de masteropleiding Letterkunde beschikt over duidelijke eindtermen. De commissie is van mening dat de eindtermen voldoende aansluiten bij het domeinspecifiek referentiekader en bij de eisen van het vakgebied. De commissie ziet de wetenschappelijke oriëntatie in de eindtermen voldoende terug en is van mening dat ze gebaseerd zijn op de Dublin-descriptoren voor een opleiding op masterniveau. Daarnaast bevatten de eindtermen ook een kennismaking met de letterkundige beroepspraktijk; de commissie kan zich hierin vinden.

De commissie constateert dat de masteropleiding Letterkunde in feite bestaat uit acht (vanaf september 2013 zeven) verschillende programma's. Hoewel al deze programma's te maken hebben met letterkunde en literatuurwetenschap, zijn er (nog) geen samenbindende onderdelen. Bovendien hebben de studenten ook binnen de acht programma's veel keuzevrijheid. Hierdoor heeft de masteropleiding Letterkunde geen duidelijk profiel. Hoewel de commissie inziet dat dit mede voortvloeit uit de opzet van de brede masterlabels, adviseert zij de opleiding toch om meer samenbindende elementen te zoeken.

Conclusie

Masteropleiding Letterkunde: de commissie beoordeelt Standaard 1 als 'voldoende'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting:

De inhoud en vormgeving van het programma stelt de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

Opbouw en samenhang van de programma's

De masteropleiding Letterkunde biedt de keuze uit de volgende acht programma's:

- Duitstalige Letterkunde;
- Engelstalige Letterkunde;
- Nederlandstalige Letterkunde;
- Spaanstalige Letterkunde;
- Franstalige Letterkunde;
- Europese Letterkunde;
- Middeleeuwse en Vroegmoderne Letterkunde (tot september 2013);
- Literair Bedrijf.

De vijf taalspecifieke en de drie thematische programma's hebben elk hun eigen opzet. De taalspecifieke programma's zijn bedoeld als doorstroommasters vanuit de bijbehorende talenbachelors. De studenten die deze programma's volgen, worden onder andere in staat gesteld zich te kwalificeren voor de educatieve master. Dit vereist in principe dat de studenten minimaal 40 EC onderwijs in de doeltaal volgen. Concreet betekent dit dat studenten 20 EC taalspecifiek onderwijs volgen en hun masterscriptie (ook 20 EC) eveneens in de doeltaal schrijven.

Het is de commissie gebleken dat niet bij alle talen voor 20 EC onderwijs in de doeltaal wordt aangeboden. Uit de kritische reflectie blijkt dat voor Frans, Spaans en Duits slechts één cursus (10 EC) wordt aangeboden die volledig in de doeltaal is. Wel biedt de opleiding tweetalige cursussen aan, waarbij het onderwijs in het Nederlands is, maar waarbij de studenten bronteksten in de doeltaal lezen en ook hun werkstukken in de doeltaal schrijven. Studenten kunnen wel een keuzevak bij de masteropleiding Taalwetenschappen volgen om het aandeel onderwijs in de doeltaal te vergroten. Hierdoor zijn er volgens de commissie voldoende mogelijkheden voor taalspecifiek onderwijs.

De drie thematische programma's beginnen alle met een verplichte themacursus van 10 EC. Daarnaast volgen de studenten twee cursussen die aansluiten bij het thema. Eventueel kunnen ze één van deze twee cursussen vervangen door een onderzoeksstage. Zo kunnen studenten van het programma Literair Bedrijf een stage doen bij onder meer het Huygens Instituut, waarbij ze onderzoek doen naar tekstedities. Daarnaast hebben ze een keuzevak van 10 EC en schrijven ze een masterscriptie van 20 EC.

De thematische programma's hebben elk hun eigen insteek. Bij Literair Bedrijf staat het boekenvak in heden en verleden centraal. De themacursus biedt een methodologisch kader voor institutioneel onderzoek naar verschillende aspecten van het literaire veld. Europese

Letterkunde heeft een internationale en vergelijkende opzet. In de themacursus verdiepen de studenten hun repertoirekennis en reflecteren zij op processen van canonvorming en *cultural transfer*. Studenten van het programma Middeleeuwse en Vroegmoderne Letterkunde specialiseren zich in historische letterkunde. Daartoe krijgen zij in de themacursus verschillende theoretische paradigma's en onderzoeksvaardigheden aangereikt. Overigens komt dit laatste programma met ingang van het studiejaar 2013-2014 als zelfstandig programma te vervallen: het wordt ingebouwd in Literair Bedrijf. De commissie kan zich vinden in deze beslissing.

Zoals aangegeven wordt er een beperkt onderwijs in de doeltaal aangeboden, afhankelijk van het programma. Bij Engels en Spaans is er volgens de studenten voldoende aanbod, bij Frans en Duits is het aanbod geringer. Het onderwijs dat niet in de doeltaal is, wordt voor het grootste deel in het Nederlands aangeboden. Dit heeft tot gevolg dat de programma's minder gemakkelijk te volgen zijn door buitenlandse studenten. De studenten bevestigen dit en geven aan dat er geen buitenlandse studenten in hun programma's deelnemen. Wel komen er incidenteel buitenlandse gastdocenten en gastsprekers. De commissie is van mening dat de opleiding meer moeite moet doen om uitwisseling met buitenlandse studenten te bevorderen.

De flexibele opzet van het curriculum geeft studenten tot op zekere hoogte de gelegenheid om hun eigen programma samen te stellen. De studenten die vakken buiten het voorgeschreven pakket kiezen, vragen daarvoor toestemming aan de examencommissie, zo blijkt uit het gesprek met de studenten. De opleiding kent (nog) geen gemeenschappelijk vak. De studenten gaven in het gesprek aan daar ook weinig behoefte aan te hebben, vooral omdat een gemeenschappelijk vak zou leiden tot grote groepen.

Uit het gesprek met de docenten blijkt dat met ingang van het studiejaar 2013-2014 wel meer gemeenschappelijke elementen geïntroduceerd worden. De themacursussen Literair Bedrijf en Europese Letterkunde krijgen een centralere plaats in het curriculum: alle studenten volgen verplicht een van beide cursussen. Daarnaast kunnen de studenten van de talenprogramma's met ingang van dat jaar een module Literair Vertalen volgen. De commissie kan zich vinden in deze pogingen om meer samenhang binnen de opleiding tot stand te brengen.

Uit het gesprek met de studenten blijkt dat zij zelfstandig te werk gaan bij het schrijven van de masterscriptie. Ze bepalen zelf het onderwerp; de begeleiders worden aangewezen door een scriptiecoördinator, om te voorkomen dat bepaalde begeleiders te veel scripties begeleiden. Deze coördinator volgt waar mogelijk wel de wensen van de studenten. De student stelt zelf een scriptieplan op. Als dit plan is goedgekeurd door de begeleider, wordt het voorgelegd aan een tweede lezer, die bijvoorbeeld nog literatuurtips kan geven. In het scriptiecontract staat ook het overleg omschreven: minimaal drie bijeenkomsten. De commissie is van mening dat de scriptiebegeleiding goed is geregeld.

Bij alle programma's wordt een onderzoeksstage aangeboden. Uitgangspunt is dat de studenten tijdens deze stage een onderzoeksproject uitvoeren. Het is de commissie tijdens het bezoek echter gebleken dat de studenten maar weinig gebruik van maken van deze mogelijkheid; ze volgen liever een extra onderwijsmodule. Alleen bij Literair Bedrijf speelt de onderzoeksstage een centrale rol. De commissie adviseert de opleiding ook bij de andere programma's het volgen van een (onderzoeks)stage te stimuleren.

Op basis van de gevoerde gesprekken en na een analyse van het programma en van de leermiddelen die de commissie ter inzage heeft gehad, constateert zij dat het programma van een voldoende niveau is.

Didactische uitgangspunten

In de kritische reflectie is niet ingegaan op de didactische uitgangspunten, maar de commissie heeft in de gesprekken met docenten en studenten wel een indruk gekregen van de didactische opzet in de praktijk. Zelfstandigheid is een belangrijk uitgangspunt in de masteropleiding Letterkunde. Dit vloeit ook voort uit de keuzevrijheid bij het samenstellen van de programma's.

Het onderwijs binnen de masteropleiding Letterkunde vindt plaats in kleine groepen. De maximale groepsomvang ligt rond de twintig studenten, maar bij de taalspecifieke cursussen zijn de groepen veel kleiner: vijf tot tien studenten. De cursussen zijn mengvormen tussen hoor- en werkcollege en veronderstellen een serieuze inbreng van de studenten. De commissie is van mening dat de leeromgeving en werkvormen passen bij een opleiding op masterniveau.

Waarborging van doelstellingen en eindtermen in de programma's

De opleiding heeft een overzicht gemaakt van de wijze waarop de verschillende eindtermen terugkomen in de verschillende cursussen. Uit dit overzicht blijkt dat de meeste eindtermen in meerdere vakken aan bod komen. Daarbij gaat het vooral om de algemene eindtermen (ten aanzien van repertoirekennis, academische vaardigheden, inbreng van kennis en vaardigheden, en beoordeling van letterkundig onderzoek). De commissie heeft na bestudering van het programma en van de verschillende vakken de indruk dat de eindtermen voldoende gewaarborgd zijn in de programma's.

Wetenschappelijke vorming

De masteropleiding Letterkunde heeft volgens de commissie een academische oriëntatie. Deze oriëntatie is voldoende zichtbaar in de curricula en in de leermiddelen. De studenten verwerven een grondige kennis en inzicht op het gebied van hun specialisatie en leren zich hierover een zelfstandig oordeel te vormen. Vooral tijdens het schrijven van de scriptie leren de studenten zelfstandig kennis toe te passen, onderzoek te doen en daarover verslag uit te brengen.

De opleiding is volgens de kritische reflectie verbonden met het onderzoek van de staf. Verschillende cursussen zijn opgebouwd rond onderwerpen die centraal staan binnen het onderzoeksprogramma SCARAB (Studying Criticism and Reception Across Borders), waarin ook verschillende studenten participeren. Het programma Europese Letterkunde is nauw verbonden met het facultaire onderzoeksthema Europe and its Worlds. De verwevenheid van onderwijs en onderzoek draagt volgens de commissie bij aan het academisch gehalte van de opleiding.

Studielast en studeerbaarheid

De masteropleiding Letterkunde is in september 2011 gestart met 74 studenten, waarvan een deel bestond uit nog niet afgestudeerden van de oude masteropleidingen. In 2012 stroomden 50 studenten in. De programma's Engelstalige Letterkunde, Nederlandstalige Letterkunde en Literair Bedrijf trekken de meeste studenten. De taalspecifieke programma's kennen (behalve bij Engels) een beperkte instroom: in het afgelopen jaar kozen slechts vijf studenten voor Frans en Spaans en slechts twee voor Duits. Dit is voor de commissie een punt van zorg.

De geringe groepsomvang heeft in de visie van de commissie gevolgen voor de onderwijskwaliteit; een minimum aantal studenten is een vereiste om een zinvolle interactie tot stand te brengen. De commissie adviseert de opleiding om meer samenwerking tussen de programma's en daarmee grotere groepen tot stand te brengen. De twee verplichte

gezamenlijke themacursussen, die in het studiejaar 2013-2014 van start gaan, zijn in de visie van de commissie een goede stap in die richting.

Van de 74 studenten van het cohort 2011-2012 zijn er 31 binnen één jaar afgestudeerd (41,9%). Dat is niet veel, zeker als in aanmerking wordt genomen dat onder die 74 studenten zich ook een aantal tweedejaarsstudenten van de oude masteropleidingen bevinden. De docenten met wie de commissie heeft gesproken, geven als verklaring dat veel studenten het afstuderen bewust uitstellen. Ze doen dan extra vakken of nog een stage om zich beter te kwalificeren voor de arbeidsmarkt. De commissie heeft hier begrip voor, maar adviseert de opleiding wel om hier grenzen aan te stellen.

De studenten met wie de commissie heeft gesproken, beschouwen de opleiding als studeerbaar. Zij ervaren geen specifieke struikelblokken. Verder draagt de keuzevrijheid, die de studenten in staat stelt hun eigen belangstelling te volgen, in de visie van de commissie bij aan de studeerbaarheid van de opleiding.

Onderwijsgevend personeel en staf-studentratio

Het onderwijs bij de masteropleiding Letterkunde wordt verzorgd door letterkundedocenten uit verschillende afdelingen: Algemene Cultuurwetenschappen, Romaans, Engels, Nederlands en Duits. Het gaat in totaal om 25 docenten, van wie 24 gepromoveerd zijn. De docent-studentratio is 1:36. De commissie constateert dat de opleiding voldoende bestaft is.

Van de 25 docenten hebben er 20 een Basiskwalificatie Onderwijs (BKO). De opleiding streeft ernaar dat voor het einde van het studiejaar 2012-2013 alle docenten over een BKO beschikken. Blijkens de kritische reflectie verwacht de opleiding dat dit streven gerealiseerd zal worden. De commissie heeft er vertrouwen in dat de opleiding hierin ook slaagt.

Studiebegeleiding

De studiebegeleiding is in handen van de studieadviseur, een professioneel geschoolde medewerker die geen onderwijstaken heeft. De studieadviseur monitort de studievoortgang aan het einde van het eerste jaar. Als dan alleen de scriptie nog niet af is, grijpt de studieadviseur niet in; is er ook op andere punten vertraging, dan volgt er een intensievere begeleiding.

De studieadviseur met wie de commissie heeft gesproken, geeft aan dat veel studenten moeite hebben met het zelfstandig vaststellen van hun scriptieonderwerp. Deze studenten weten de weg naar de studieadviseur te vinden. De studieadviseur overlegt zo nodig met de docenten en koppelt eventuele problemen ook terug met de coördinatoren van de bacheloropleidingen, omdat de problemen daar soms hun oorsprong vinden.

Speciale aandacht gaat uit naar de buitenlandse studenten. Vanwege financiële redenen kan deze groep zich geen vertraging permitteren. De studieadviseur bewaakt hun voortgang, vooral als het gaat om de scriptie. Maar er doen zich bij deze groep geen bijzondere problemen voor. De commissie is van mening dat de studiebegeleiding bij de masteropleiding Letterkunde afdoende is geregeld.

Opleidings specifieke voorzieningen en kwaliteitszorg

De studenten zijn over het algemeen tevreden over de voorzieningen. Zij geven aan dat de universiteitsbibliotheek goed gesorteerd en toegankelijk is.

Voor de masteropleiding Letterkunde is sinds de start in 2011 een opleidingscommissie (oc) ingesteld; daarvoor vielen bachelor- en masteropleiding onder één gezamenlijke opleidingscommissie. De commissie heeft een gesprek gehad met een aantal vertegenwoordigers van deze oc. In de oc hebben vier docenten en vier studenten zitting; de opleidingscoördinator zit er bij als adviserend lid.

De oc streeft ernaar in haar samenstelling zo veel mogelijk programma's vertegenwoordigd te hebben. De studentleden geven aan dat veel vakken door studenten uit meerdere programma's gevolgd worden. Hierdoor is er veel contact met studenten uit andere programma's en kunnen de studentleden ook de belangen behartigen van programma's die niet in de oc vertegenwoordigd zijn. Bij Letterkunde zijn de programma's Nederlandstalige en Engelstalige Letterkunde altijd wel vertegenwoordigd.

De oc komt ongeveer vier keer per jaar bij elkaar. Alle vakken worden elk jaar geëvalueerd. Het scriptietraject wordt niet afzonderlijk geëvalueerd, maar de scriptie wordt wel meegenomen in de programma-evaluatie. Bij problemen gaat de voorzitter van de oc praten met de docent of met de opleidingscoördinator, afhankelijk van de aard van het probleem.

Een probleem dat in het afgelopen jaar heeft gespeeld, is dat de administratieve organisatie vooral voor buitenlandse studenten erg onduidelijk is. Er zijn verschillende secretariaten bij de verschillende programma's betrokken, waardoor de studenten niet altijd weten bij welk secretariaat ze terecht kunnen. Bovendien levert deze organisatie ook roosterproblemen op. De betrokken oc-leden geven aan dat ze proberen verbeteringen aan te brengen, maar dat het beter zou zijn de administratie centraal te regelen. De commissie sluit zich aan bij deze suggestie en adviseert de faculteit zich hiervoor in te zetten.

Op basis van de gesprekken met studenten en docenten van de verschillende oc's heeft de commissie geconstateerd dat oc-leden voldoende invulling geven aan hun taken en verplichtingen. De oc functioneert volgens de commissie naar behoren en de opleidings specifieke kwaliteitszorg is voldoende geregeld.

Overwegingen

De masteropleiding Letterkunde aan de RU heeft volgens de commissie een duidelijk curriculum. Dit curriculum bestaat uit acht afzonderlijke programma's; er is geen gemeenschappelijk vak. Dit zorgt ervoor dat er weinig samenhang is binnen het curriculum als geheel. Wel is er volgens de commissie voldoende samenhang binnen de verschillende programma's. De docenten hebben aangegeven dat de opleiding met ingang van het studiejaar 2013-2014 meer gemeenschappelijke elementen wil invoeren. De commissie ondersteunt dit voornemen.

De commissie is na bestudering van het curriculum en de verschillende vakken van mening dat de eindtermen voldoende gewaarborgd zijn in het curriculum. Verder heeft de opleiding in de visie van de commissie een duidelijke wetenschappelijke oriëntatie. De studenten verwerven een grondige kennis en inzicht op het gebied van hun specialisatie. Wel is de commissie van mening dat het aspect internationalisering versterkt kan worden. De commissie adviseert de opleiding om uitwisseling met buitenlandse studenten te bevorderen. Verder adviseert de commissie de opleiding om de studenten te stimuleren een (onderzoeks)stage te volgen.

Op basis van de gesprekken met studenten, docenten en studieadviseur concludeert de commissie dat de opleiding studeerbaar is. De studenten ervaren geen onoverkomelijke

struikelblokken. Wel is de instroom een punt van zorg; de commissie heeft geconstateerd dat die bij sommige programma's blijft steken op vijf studenten per jaar. De commissie adviseert de opleiding om meer samenwerking tussen de programma's en daarmee grotere groepen tot stand te brengen.

De opleiding is volgens de commissie ruim bestaft en beschikt over goed gekwalificeerd personeel. De docenten zijn actief in het onderzoek en brengen de resultaten daarvan in hun onderwijs in. De meeste docenten beschikken over een BKO; het is de verwachting dat met ingang van het komend studiejaar alle docenten over een BKO zullen beschikken. De studiebegeleiding is afdoende ingericht met de inzet van een studieadviseur en de scriptiebegeleiding door de docenten.

Tot slot is de commissie van mening dat de opleiding Letterkunde beschikt over voldoende voorzieningen. De opleidingsspecifieke kwaliteitszorg is voldoende ingevuld. De oc doet met veel inzet en toewijding haar werk.

Conclusie

Masteropleiding Letterkunde: de commissie beoordeelt Standaard 2 als 'voldoende'.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting:

Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

Het toetsbeleid van de opleiding is gebaseerd op het facultair Plan van Aanpak Toetsing en Beoordeling; de laatste versie dateert van maart 2013, maar de voorbereidingen zijn van start gegaan in 2009. Dit plan van aanpak bevat een kader en richtlijnen, die de opleidingen zelf kunnen invullen en uitwerken. Belangrijke facultaire richtlijnen zijn de eis van een tweede beoordelaar bij alle masterscripties en de eis een extern lid in de examencommissies op te nemen (zie verder hieronder). Ook is er facultair een beoordelingsformulier voor bachelor- en masterscripties opgesteld.

De basis van het toetsbeleid van de opleiding wordt gevormd door het Onderwijs- en Examenreglement (OER) van de opleiding Letterkunde. Hierin is het recht op deelname aan examens vastgelegd. Ook de toetsvorm, de beoordeling, de bekendmaking en geldigheidsduur van de uitslag, het recht op inzage en nabespreking, en de rol van de examencommissie zijn vastgelegd in de OER.

De commissie heeft de OER en toetsen van meerdere vakken van de opleiding bestudeerd. De commissie onderschrijft de facultaire uitgangspunten over toetsing van de opleiding en heeft kunnen vaststellen dat ook docenten en studenten van de opleiding Letterkunde hier positief tegenover staan. De commissie heeft vastgesteld dat de studenten goed geïnformeerd zijn over de wijze van toetsing en beoordeling. Verder heeft de commissie een aantal gemaakte toetsen van de opleiding Letterkunde ingezien. De commissie is van mening dat zowel het niveau van de toetsen als de beoordeling en feedback in orde zijn.

De commissie heeft een gesprek gehad met een aantal leden van de examencommissie (ec) van de masteropleiding Letterkunde. De ec bij Letterkunde bestaat uit acht leden; alle programma's zijn vertegenwoordigd. De ec is in 2012 begonnen met de implementatie van wettelijke verplichtingen op het gebied van het toetsbeleid. De opleiding laat niet alleen de masterscriptie door twee beoordelaars lezen, maar ook de meeste *term papers*, zo blijkt uit het gesprek met de ec. Het eindoordeel over de scriptie komt tot stand met gebruikmaking van een gestandaardiseerd beoordelingsformulier. Een goede ontwikkeling in de ogen van de commissie is het externe lid, dat bij alle ec's van de faculteit verplicht is. Dit externe lid is iemand van buiten de opleiding, soms zelfs van buiten de universiteit.

Uit het gesprek is verder gebleken dat de ec erop toeziet dat de studenten oorspronkelijk werk inleveren. De ec-leden geven aan dat dit bij de eigen studenten zelden nodig is, omdat deze in de bachelorfase hebben meegekregen dat plagiaat geen optie is. Alle werkstukken worden gecontroleerd met behulp van het plagiaatherkenningsprogramma Ephorus. De sancties in een dergelijk geval zijn duidelijk omschreven in de OER: studenten kunnen voor maximaal een jaar uitgesloten worden van hun studie. De commissie is van mening dat de ec op een correcte wijze invulling geeft aan zijn taken en verantwoordelijkheden.

Gerealiseerd eindniveau

De commissie heeft vijf masterscripties gelezen, die verdeeld zijn over de verschillende talen. De commissie heeft geconstateerd dat deze scripties van een voldoende niveau zijn. De oordelen van de commissie komen overeen met de becijfering door de staf. Alle scripties, ook die met een lager cijfer (6-6,5), voldoen aan de vereiste criteria. Ze hebben een heldere probleemstelling, benutten de relevante literatuur, zijn redelijk tot goed gestructureerd en bevatten conclusies en een discussieparagraaf. De opleiding slaagt er in studenten op te leiden tot het vereiste niveau van een academische masteropleiding.

Een andere graadmeter voor het gerealiseerde niveau is de doorstroom naar het beroepenveld en naar eventuele vervolgopleidingen. Uit de kritische reflectie blijkt dat een deel van de studenten doorstroomt naar de educatieve master. Daarnaast verwacht de opleiding dat de studenten terecht komen bij uitgeverijen en organisaties in het literaire en culturele veld. Maar omdat de opleiding nog maar kort bestaat, zijn hierover weinig gegevens beschikbaar.

De commissie heeft daarnaast gesproken met een aantal alumni van de voormalige opleidingen die zijn opgegaan in de masteropleiding Letterkunde. Een aantal van hen werkt buiten het eigenlijke beroepenveld, bijvoorbeeld als *account manager* in de financiële dienstverlening. Deze laatste groep geeft aan dat vooral hun algemene academische en communicatieve vaardigheden van pas komen in hun werk. Maar alle alumni kennen ook afgestudeerden in hun omgeving die (nog) geen werk hebben gevonden of onder hun niveau werken. De opleiding ziet blijkens de kritische reflectie de malaise in het boekenvak als een bedreiging. Daarom ziet de opleiding het als een opgave om studenten breed op te leiden. Dat betekent dat de meer algemene en academische competenties een stevig accent krijgen in de opleiding. De commissie heeft hier begrip voor.

Overwegingen

De commissie heeft onderzocht of de toetsen een goede weergave zijn van het bereikte niveau, zowel van afzonderlijke cursussen als van de opleiding als geheel, en stelt vast dat zij aan de kwaliteitsnormen voldoen. De toetsen die de commissie heeft bekeken, passen bij de beoogde leerdoelen en zijn adequaat geconstrueerd.

De commissie was te spreken over het toetsbeleid van de Faculteit der Letteren bij de Radboud Universiteit. De betrokkenheid van twee beoordelaars bij de meeste *term papers* is volgens de commissie een goede ontwikkeling. Dat geldt ook voor de verplichte aanwezigheid van een extern lid in de ec. Ook het beleid ter voorkoming van fraude en plagiaat is volgens de commissie goed opgezet.

Tot slot is de commissie van mening dat de studenten van de masteropleiding het beoogde eindniveau realiseren. Dat constateert de commissie na lezing van een steekproef van vijf masterscripties. De eindwerkstukken zijn van een voldoende niveau en worden adequaat beoordeeld. Verder stelt de commissie vast dat de afgestudeerden hun weg vinden naar eventuele vervolgopleidingen.

Conclusie

Masteropleiding Letterkunde: de commissie beoordeelt Standaard 3 als ‘voldoende’.

Algemeen eindoordeel

De commissie komt op basis van het bestudeerde materiaal en de gevoerde gesprekken tijdens het visitatiebezoek tot het oordeel dat de masteropleiding Letterkunde op de drie standaarden voldoende presteert. De commissie is van mening dat de eindtermen een goede combinatie van (academische) kennis en (wetenschappelijke) vaardigheden bevatten. Het curriculum kent een duidelijke opzet en biedt de studenten veel vrijheid; initiatieven om meer samenhang aan te brengen zijn in ontwikkeling. De opleiding beschikt over voldoende en goed gekwalificeerde docenten. Een punt van zorg is de lage instroom in een aantal programma's; meer samenwerking kan hier een oplossing bieden. Het toetsbeleid is afdoende ingericht en aan de hand van de toetsen en scripties stelt de commissie vast dat de studenten een voldoende niveau behalen. De opleiding bereidt de studenten voldoende voor op een vervolgopleiding of de arbeidsmarkt.

Conclusie

De commissie beoordeelt de *masteropleiding Letterkunde* als 'voldoende'.

Bijlagen

Bijlage 1: Curricula Vitae van de leden van de visitatiecommissie

Prof. dr. Th. (Theo) D'haen (voorzitter van de commissie) is sinds 2002 hoogleraar in Engelse en Vergelijkende Literatuurwetenschap aan de Katholieke Universiteit Leuven. Hij behaalde in 1981 zijn doctorstitel aan de Universiteit van Massachusetts. Daarna doceerde hij onder andere aan de Universiteit Leiden en de Universiteit Utrecht. D'haen bekleedde aan de Universiteit Leiden en de Katholieke Universiteit Leuven diverse bestuurlijke functies, waaronder die van departementshoofd. Verder was hij gastprofessor aan de Sorbonne (2004), Wenen (2011) en Harvard (2007), waar hij eveneens senior research fellow was (2011). D'haen heeft diverse recente wetenschappelijke publicaties op zijn naam staan en was voorzitter van FILLM (2008-2011). Hij was als commissielid betrokken bij the International Comparative Literature Association, the International American Studies Association en de Academia Europaea.

Prof. dr. A.H. (Achim Hermann) Hölter is hoogleraar vergelijkende literatuurwetenschappen aan de Universiteit van Wenen (2009 – heden). Hij promoveerde in 1988 aan de Universiteit van Wuppertal en doceerde onder andere aan de universiteiten van Bochum, Düsseldorf en Bonn. Van 1997 tot 2009 was hij hoogleraar in Münster. Hölter was lid van diverse letterkundige en culturele organisaties. Hij was van 1999-2005 vicevoorzitter en van 2005-2011 voorzitter van de German Association for General and Comparative Literature. Voorts heeft hij diverse publicaties op het gebied van Duitse en internationale literatuurgeschiedenis en esthetische vraagstukken op zijn naam staan.

Dr. E.H. (Elisabeth) van der Linden studeerde Frans, Italiaans en Roemeens aan de Rijksuniversiteit Groningen en werkte daarna enkele jaren als docent Nederlands aan de universiteit van Boekarest. Van 1979 tot 2009 werkte zij aan de Universiteit van Amsterdam, eerst als ud en later als uhd, bij de opleidingen Frans en Roemeens. In 1985 promoveerde zij op een studie naar grammatikakennis van het Frans door T2-leerders van die taal. Sindsdien publiceerde zij artikelen en boeken over eerste- en tweedetaalverwerving van het Frans, Italiaans, Roemeens en Nederlands.

Prof. dr. H. (Hub) Hermans studeerde in 1975 af in Spaanse literatuur en Linguïstiek aan de Rijksuniversiteit Groningen. Na het behalen van zijn PhD, werd hij hoogleraar moderne Romaanse letterkunde en cultuurkunde aan de Rijksuniversiteit Groningen. Hij was decaan van de faculteit der Letteren en bekleedt nu de functie van voorzitter op de afdeling Romaanse Talen en Culturen. Daarnaast is hij secretaris voor het Centro de Estudios Mexicanos. Zijn interesse ligt bij de Romaanse cultuur en Spaanse en Latijn Amerikaanse films, literatuur, geschiedenis en ideologie. Hij heeft meerdere boeken en artikelen gepubliceerd over Spaanse, Mexicaanse en Nederlandse cultuurfenomenen.

Prof. dr. G. E. (Geert) Booij is emeritus hoogleraar taalwetenschap aan de Universiteit van Leiden (2005-2012). Hij promoveerde na een studie Nederlands en Algemene Taalwetenschap aan de Rijksuniversiteit Groningen (1965-1971) in 1977 aan de Universiteit van Amsterdam waar hij Nederlandse taalkunde doceerde van 1971-1981, en werd in 1981 benoemd tot hoogleraar Algemene Taalwetenschap aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Voorts is hij gashoogleraar geweest aan de universiteiten van Massachusetts (Amherst), Madison (Wisconsin), Christchurch (Nieuw Zeeland), aan Harvard University en aan de Freie Universität Berlijn. Hij was hij decaan van de Faculteit der Letteren van de VU (1988-91, 1998-2002) en de Universiteit Leiden (2005-2007). Hij bekleedde diverse bestuurlijke functies, waaronder in de Stichting Taalwetenschap en in het Gebiedsbestuur Geesteswetenschappen van NWO. Booij heeft vele wetenschappelijke publicaties op zijn naam staan op het gebied

van fonologie, morfologie en de structuur van lexicale kennis. Daarnaast was hij redacteur van het tijdschrift *Spektator*, is hij oprichter en redacteur van het tijdschrift *Morphology* en adviseur van enkele internationale uitgeverijen.

A.H. (Lily) Kruiger BA is masterstudent Scandinavische Talen en Culturen aan de Rijksuniversiteit Groningen. Sinds het begin van haar studie in 2008 is ze actief geweest bij de studievereniging voor Scandinavistiek en heeft daar verschillende bestuursfuncties vervuld. Daarnaast was Kruiger student-assistent, studentlid van de opleidingscommissie en het afdelingsbestuur, studentvoorlichter en zat ze in de organisatie van twee congressen. Ook liep ze stage bij Uitgeverij De Geus. Op dit moment is ze lid van het afdelingsbestuur Scandinavische Talen en Culturen en lid van de opleidingscommissie Europese Talen en Culturen.

Bijlage 2: Domeinspecifiek referentiekader

Referentiekader cluster Taal- en Letterkunde

10 september 2012

1. Inleiding

Dit referentiekader is bedoeld voor een breed spectrum aan opleidingen: de wetenschappelijk geïntereerde bachelor- en masteropleidingen aan de universiteiten in Nederland die in het kader van de visitatie Taal- en Letterkunde beoordeeld worden in 2012 en 2013.

Het visitatiecluster omvat de bacheloropleidingen in de Europese vreemde talen (Xse taal en cultuur); de bacheloropleidingen die rijksstalen betreffen: Friese taal en cultuur en Nederlandse taal en cultuur en de daaraan verwante opleiding Neerlandistiek (bachelor); en de taal – en literatuurtheoretische bacheloropleidingen. Ten slotte omvat het visitatiecluster de academische en duale masteropleidingen.

De masteropleidingen zijn recent (afhankelijk van de instelling in 2011 of 2012) omgezet van taalspecifieke naar taaloverstijgende opleidingen in het kader van de zogenaamde “brede label operatie”. De Europese (vreemde) talen zijn opgegaan in drie overkoepelende masteropleidingen: Letterkunde, Taalwetenschappen en Neerlandistiek. De instellingen programmeren binnen de opleidingen programma’s of specialisaties. Zie voor meer informatie de bijlage.

Onder deze visitatie vallen concreet de volgende opleidingen:

1. De bacheloropleidingen in de Europese vreemde talen: Duitse taal en cultuur, Engelse taal en cultuur, Franse taal en cultuur, Fin-oeegriscche talen en cultuur, Italiaanse taal en cultuur, Keltische talen en cultuur, Portugese taal en cultuur, Roemeense taal en cultuur, Scandinavische talen en culturen, Spaanse taal en cultuur.
2. De bacheloropleidingen in de rijksstalen: Friese taal en cultuur, Nederlandse taal en cultuur en Neerlandistiek/Dutch studies.
3. De bacheloropleidingen Literatuurwetenschap en Taalwetenschap.
4. De academische masteropleidingen Neerlandistiek, Taalwetenschappen en Letterkunde (60 EC)
5. De duale masteropleidingen Taalwetenschappen en Neerlandistiek (90 EC) van de UvA.

De research masters en de educatieve masters worden niet in dit cluster gevisiteerd. Het referentiekader is derhalve niet opgesteld met het oog op deze opleidingen.

Het spectrum van opleidingen is breed. Er is daarom gekozen voor een referentiekader dat niet prescriptief van aard is, maar veel ruimte geeft aan opleidingen om naar de aard van het object van studie dat centraal staat en naar de aard van de invalshoek die zij gekozen hebben, eigen keuzes te maken en accenten te leggen. Het referentiekader vraagt van de opleidingen om bij die keuze heldere doelstellingen te formuleren en te onderbouwen dat aan de NVAO criteria voor niveau en oriëntatie wordt voldaan.

Het referentiekader definieert welke eisen worden gesteld aan de doelstellingen van de opleidingen, met name aan de domeinspecifieke eindtermen en kwalificaties. Vervolgens gaat het referentiekader in op de domeinspecifieke eisen aan de inrichting en inhoud van de onderwijsprogramma’s in het domein Taal- en Letterkunde.

Bij de vormgeving van dit referentiekader is gebruik gemaakt van referentiekaders van collega's in het buitenland, te weten van de QAA¹ en van de VLIR². De tekst is verder gebaseerd op de Dublin-descriptoren. Ten slotte is gebruik gemaakt van de visitatierapporten Germaanse talen, Romaanse talen en Taalwetenschappen uit de vorige visitatieronde (2004-2006)³.

2. Doelstellingen en eindkwalificaties bachelor- en masteropleidingen

Zoals eerder aangegeven is het spectrum aan opleidingen dat in de visitatie Taal- en Letterkunde beoordeeld wordt breed. Het omvat:

1. bacheloropleidingen Europese vreemde talen;
2. bacheloropleidingen Rijkstalen;
3. bacheloropleidingen taalwetenschap en literatuurwetenschap;
4. masteropleidingen Taalwetenschappen en Letterkunde (veelal taaloverstijgend) en Neerlandistiek;
5. duale masteropleidingen Taalwetenschappen en Neerlandistiek.

Verschillende aspecten komen met wisselende accenten aan de orde in deze opleidingen:

1. taalvaardigheid
2. taalbeheersing (in de zin van bestudering van het gebruik van taal in verschillende situaties)
3. taalkunde
4. letterkunde
5. cultuurkunde
6. geschiedenis
7. wetenschapsbeoefening en bijbehorende onderzoeksvaardigheden
8. algemene wetenschappelijke vorming

Opleidingen leggen verschillende accenten en hanteren bijpassende doelstellingen. In een vreemde-talenopleiding (categorie 1) nemen taalvaardigheid, taalkunde en de letterkunde een belangrijke plaats in. Voor de rijkstalen (categorie 2) geldt dat er meer ruimte zal zijn voor bestudering van taal, taalgebruik, literatuur en geschiedenis in het algemeen, dit omdat er bij deze categorie geen aandacht besteed zal hoeven worden aan taalverwerving.

De opleidingen in categorie 3 zullen vooral aandacht geven aan taal- en literatuurtheoretische en taaloverstijgende aspecten. Dit alles heeft implicaties voor de omschreven eindtermen/kwalificaties en het programma van de drie categorieën van opleidingen. De hieronder omschreven doelstellingen, eindtermen/kwalificaties en het programma moeten daarom in dit licht gelezen worden.

A. Doelstelling en aard van de opleidingen

De bachelor- en masteropleidingen die in de visitatie Taal- en Letterkunde worden beoordeeld, hebben als doel studenten op te leiden tot een initieel (bachelor), dan wel meer specialistisch (master) wetenschappelijk niveau op het gebied van het object van de studie. Daarnaast bereiden ze studenten voor op een maatschappelijke loopbaan waarbij de kennis en vaardigheden die binnen de studie verworven zijn, in de praktijk kunnen worden toegepast. Dit verwijst niet zozeer naar een bepaalde beroepsactiviteit, als wel naar wat de samenleving

¹ Subject benchmark statement Languages and related studies, The Quality Assurance Agency for Higher Education 2007

² De Onderwijsvisitatie Taal- en Letterkunde, VLIR, april 2010

³ Visitatierapporten QANU Germaanse talen (2006), Romaanse talen (2005) en Taalwetenschappen (2006).

in de eerste plaats verwacht van bachelors en masters van deze opleidingen. Dit betekent dat zowel het wetenschappelijk niveau als de maatschappelijke relevantie dienen te zijn gegarandeerd. Actuele ontwikkelingen binnen het vakgebied krijgen voldoende aandacht in de opleiding. Dit verwijst niet zozeer naar een bepaalde beroepsactiviteit, als wel naar wat de samenleving in de eerste plaats verwacht van academische bachelors en masters, zoals omschreven in de Dublin-descriptoren.

Van de opleidingen die in de visitatie Taal- en Letterkunde worden beoordeeld wordt additioneel een zeer goede taalvaardigheid verwacht. Deze verwachting geldt allereerst voor de de doeltaal van de opleiding en daarnaast ook voor het Nederlands (indien het een Nederlandstalige opleiding betreft).

Voor de bacheloropleiding geldt tevens dat de student zodanig wordt opgeleid dat hij gekwalificeerd is voor een academische, educatieve of research masteropleiding. Voor de masteropleiding geldt dat de student zodanig wordt opgeleid dat hij kan worden toegelaten tot een opleiding die voorbereid op een promotie.

De commissie verwacht van de bachelor- en masteropleidingen die in het kader van de visitatie Taal- en Letterkunde beoordeeld worden, dat zij tot doel hebben:

- a. Kennis van en inzicht te bieden in het vakgebied van de opleiding met inbegrip van kennis van de onderwezen taal en cultuur en de daarbij horende analytische en filologische vaardigheden.

Hierin kunnen de domeinen taalkunde en letterkunde van de betreffende taal en de cultuurkunde van de sprekers van die taal, danwel van het land waarin de betreffende taal gesproken wordt, onderscheiden worden. Het domein taalbeheersing in de zin van bestudering van het gebruik van taal in verschillende situaties (pragmatiek, argumentatietheorie, retorica etc.) kan als een vierde domein aan bod komen binnen de opleiding. Het gewicht dat binnen de opleiding aan deze verschillende domeinen gegeven wordt, kan afhankelijk van de keuzes van de opleiding verschillen;

- b. de student een goede beheersing van de bestudeerde taal bij te brengen;
- c. De student academisch te vormen;

In het domein van de Geesteswetenschappen is een goede beheersing van het Nederlands hierbij van eminent belang;

- d. de nadruk te leggen op de waarde van de wetenschappelijke benadering, van inzicht in theorie en methodologie, en van een optiek van relativiteit van interpretaties;
- e. een kader te bieden waarbinnen de student probleemgericht leert omgaan met de theorie en de verworven kennis, en het verworven inzicht op een wetenschappelijke manier leert toe te passen, ook op bronnen in de onderwezen taal;
- f. Een evenwicht te bieden tussen breedte en diepte van kennis.

De bacheloropleiding biedt een algemene en brede basisopleiding en leidt op tot een initieel academisch niveau. De masteropleiding biedt specialisatie en verdieping per vakgebied (taalkunde, letterkunde, taalbeheersing, of facetten daarbinnen). Bij de masteropleiding is het ook denkbaar dat de specialisatie en verdieping meerdere vakgebieden bestrijkt.

B. Eindtermen en kwalificaties bacheloropleiding

Studenten die een bachelor hebben afgerond in een van de opleidingen die in het kader van de visitatie Taal- en Letterkunde beoordeeld worden, beschikken over de volgende domeinspecifieke kennis en vaardigheden. Opleidingen kunnen naar de aard van het object van studie dat centraal staat en naar de aard van de invalshoek die zij gekozen hebben, keuzes maken en accenten leggen.

Kennis

De eindkwalificaties die betrekking hebben op taalvaardigheid, taalbeheersing en taalkunde omvatten ten minste:

- Taalvaardigheid in de vreemde taal, zowel lezen als schrijven, luisteren, spreken, vertalen en interpreteren, op niveau B1-C2⁴, afhankelijk van de betreffende taal en de doelstellingen van de opleiding; alsmede een goede interactie met de Nederlandse taalvaardigheid.
- Kennis van de taalkundige structuur (syntaxis, fonologie, fonetiek, morfologie, semantiek, etc.) en het lexicon van de betreffende taal (zie volgende commentaar).
- Kennis van de synchrone en diachrone dimensie van de betreffende taal gekoppeld aan taalkundige theorieën.
- Basale kennis van en inzicht in de belangrijke theorieën met betrekking tot taalbeheersing en de kernbegrippen, het apparaat, de onderzoeksmethoden en –technieken én de toepassing daarvan.
- Basale kennis van en inzicht in de belangrijkste taalkundige theorieën (inleidend) en de kernbegrippen, het apparaat, de onderzoeksmethoden en –technieken.

De letterkundige en literatuurwetenschappelijke eindkwalificaties omvatten ten minste:

- Inzicht in de specifieke eigenschappen van literaire teksten.
- Basale kennis van en inzicht in de belangrijke literaire theorieën (inleidend) en de kernbegrippen, het apparaat, de onderzoeksmethoden en –technieken.
- Kennis van de belangrijke literaire stromingen en de bijbehorende werken.
- Kennis van de literaire tradities van de taal en de vaardigheid om deze toe te passen bij het analyseren van teksten en met name teksten te kunnen situeren in een historische, cultureel-maatschappelijke en stilistische context.

De eindkwalificaties die betrekking hebben het domein van de cultuurkunde en geschiedenis van het land omvatten ten minste:

- Basale kennis van en inzicht in het land, de cultuur, gemeenschap en maatschappij waarin de taal wordt gebruikt, kennis van diens geschiedenis; inzicht in de positie van de betreffende taal en het land, de cultuur, gemeenschap en maatschappij op Europees of mondiaal niveau.

De algemene eindkwalificaties omvatten ten minste:

- Basale kennis van wetenschapsfilosofische achtergronden van geesteswetenschappelijk onderzoek, gekoppeld aan vakinhoud.

⁴ Zie hoofdstuk 4 en 5 uit het Common European Framework for Languages, internet: http://www.culture2.coe.int/portfolio/documents_intro/common_framework.html.

- Kennis van de wetenschapsbeoefening binnen de betreffende discipline.

Vaardigheden/ wetenschappelijke vorming

- In staat zijn om relevante wetenschappelijke teksten te lezen, deze te analyseren en te interpreteren en daarover een standpunt verdedigen, eventueel in een andere taal.
- Effectief gebruik kunnen maken van naslagwerken op het betreffende vakgebied en ICT (i.v.m. life long learning), bronnen kunnen raadplegen.
- Beheersing van de gangbare onderzoeksmethoden en -technieken van de betreffende (sub)discipline, de meeste passief, sommige actief (gegevens verzamelen, interpreteren en analyseren).
- Gegevens (literatuur-, taal-, dan wel cultuurwetenschappelijk) op een initieel academisch niveau kunnen verzamelen, analyseren, vergelijken, kritisch toetsen en hiervan op een heldere wijze schriftelijk en mondeling verslag kunnen doen.

Academische vaardigheden en attitude

Bachelorafgestudeerden zijn in staat:

- Zich op het gebied van het object van de studie een oordeel te vormen mede gebaseerd op het afwegen van relevante sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke of ethische aspecten.
- Tot reflectie op eigen verantwoordelijkheid.
- Goede taalvaardigheid in het Nederlands, zowel lezen als schrijven, luisteren, spreken en interpreteren.
- (Afhankelijk van de keuze van de opleiding) een goede beheersing van het Engels.

Afstemming op het afnemend veld

De opleiding kan aantonen dat zij de eindkwalificaties heeft afgestemd op de verwachtingen van het afnemend veld.

De commissie is zich bewust van het feit dat het afnemend veld divers is. Zij verwacht echter dat de opleiding zich bewust is van het afnemend veld en op dit vlak een verantwoordelijkheid voelt. Bachelorafgestudeerden beschikken over voldoende van de genoemde vaardigheden om beroepen of functies te kunnen vervullen waarvoor een elementaire wetenschappelijke bacheloropleiding op het gebied van opleidingen die in de visitatie Taal- en Letterkunde beoordeeld worden, vereist of dienstig is.

C. Eindtermen en kwalificaties masteropleiding

De masteropleiding bouwt wat betreft kennis en vaardigheden voort op de bacheloropleiding. Studenten die een master hebben afgerond in een van de opleidingen die in het kader van de visitatie Taal- en Letterkunde worden beoordeeld, zullen over de volgende kennis en vaardigheden dienen te beschikken. Opleidingen kunnen naar de aard van het object van studie dat centraal staat en naar de aard van de invalshoek die zij gekozen hebben, keuzes maken en accenten leggen.

Kennis

De eindkwalificaties omvatten ten minste grondige kennis van en inzicht in een specialisme binnen de betreffende taal: letterkunde, taalkunde, cultuurkunde, taalbeheersing, of op het snijvlak van een of meerdere specialismen.

Afhankelijke van het specialisme omvatten de eindkwalificaties:

- Grondige kennis van en inzicht in de belangrijkste taalkundige theorieën en de kernbegrippen, het apparaat, de onderzoeksmethoden en –technieken.
- Grondige kennis van en inzicht in de belangrijkste literaire theorieën en de kernbegrippen, het apparaat, de onderzoeksmethoden en –technieken.
- Gedegen, specialistische kennis van en inzicht in de vertaalpraktijk.
- Grondige kennis van en inzicht in de belangrijkste theorieën met betrekking tot taalbeheersing en de kernbegrippen, het apparaat, de onderzoeksmethoden en –technieken.

Vaardigheden

De eindkwalificaties omvatten ten minste:

- Goede taalvaardigheid in het Nederlands en in de bestudeerde taal, zowel lezen als schrijven, luisteren, spreken en interpreteren is daarvoor noodzakelijk.
- Kennis en vaardigheden die de afgestudeerde in staat stelt deel te nemen aan een discussie met vakgenoten.
- Actieve beheersing van de onderzoeksmethoden en -technieken van de betreffende taal binnen het (de) gekozen vakgebied(en), zodat de student onder begeleiding zelfstandig onderzoek kan uitvoeren.
- Gegevens (literatuur-, taal-, dan wel cultuurwetenschappelijk) op een diepgaand academisch niveau kunnen analyseren, vergelijken, kritisch toetsen en hiervan op een heldere wijze schriftelijk en mondeling verslag kunnen doen.
- (Afhankelijk van de keuze van de opleiding) Goede taalvaardigheid in het Engels.

Afstemming op het afnemend veld

Afgestudeerden beschikken over voldoende van de genoemde vaardigheden om zelfstandig beroepen of functies te kunnen vervullen op academisch niveau - zogenaamde academische beroepen - waarvoor een wetenschappelijke masteropleiding op het gebied van opleidingen die in de visitatie Taal- en Letterkunde beoordeeld worden, vereist of dienstig is. Onder academische beroepen worden beroepen verstaan waarin duurzame kennisontwikkeling, -verwerving of -verwerking, vermogen tot omgaan met onzekerheid en interpretatieverschillen en verantwoordelijkheid samengaan⁵.

Academische vaardigheden en attitude

Masterafgestudeerden zijn in staat:

- Zich op het gebied van het object van de studie een oordeel te vormen op grond van onvolledige of beperkte informatie, daarbij rekening houdend met relevante sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke of ethische aspecten.
- Tot reflectie op ethische, historische, methodologische en sociaal-psychologische aspecten van de wetenschap⁶ die zich richt op het object van de studie.

⁵ Kuipers, T.A.F., Universiteit en Hogeschool 40, 9-18, 1993

⁶ Kuipers, T.A.F., Universiteit en Hogeschool 40, 9-18, 1993

3. Inhoud en programma bachelor- en masteropleidingen

A. Inhoud en programma bacheloropleiding

In het programma van de bacheloropleiding kunnen afhankelijk van de aard van de opleiding (vreemde taal, rijkstaal, taal/literatuurtheoretisch) één of meerdere domeinen (taalkunde, letterkunde, taalbeheersing, cultuurkunde en taalvaardigheid) aan bod te komen. Bij cultuurkunde gaat het om kennis van de cultuur in verschillende aspecten. Tussen de deeldomeinen die aan bod komen, komt voldoende synergie tot stand. De student beschikt niet alleen over voldoende en actuele kennis van de bovengenoemde domeinen. Hij verwerft tevens de nodige basisvaardigheden die hem zullen toelaten zelfstandig en kritisch met wetenschappelijke literatuur en met wetenschappelijk onderzoek om te gaan. Binnen het geheel van de opleiding is er voldoende aandacht voor academische vorming.

In de bacheloropleiding van de vreemde talen zal het taalvaardigheidsonderwijs een belangrijke plaats innemen binnen het programma. Het aantal studiepunten dat daarvoor gereserveerd is, is afhankelijk van de bestudeerde taal, en van de vraag of de taal wel of niet op de middelbare school wordt gedoceerd.

In de vreemde-talenopleidingen is het wenselijk dat studenten als onderdeel van hun studie enige tijd kennismaken met de (academische) cultuur en omgeving door een verblijf in een gebied waar de bestudeerde taal gesproken wordt.

Het verdient aanbeveling dat de studenten tijdens de bacheloropleiding reeds worden geïntroduceerd in het analyseren van teksten, in het redigeren van wetenschappelijke teksten en in het doen van wetenschappelijk onderzoek.

In de bacheloropleiding biedt het programma in de vrije ruimte mogelijkheden voor een oriëntatie op het leraarschap.

De bacheloropleiding wordt afgesloten met een integratieve, afsluitende opdracht, bijvoorbeeld een bacheloreindwerkstuk, waarin de eindkwalificaties van de opleiding in samenhang getoetst worden.

B. Inhoud/programma masteropleiding

In de masteropleiding specialiseert de student zich in een of meerdere domeinen. Het programma biedt ruimte voor grondige bestudering van geesteswetenschappelijke methodologie en theorie en voor de samenstellende of ondersteunende disciplines. De deeldomeinen dienen op elkaar afgestemd te zijn, zodat de opleiding een samenhangend en coherent geheel is. In de multidisciplinaire opleidingen krijgt de integratie van de verschillende disciplines aandacht.

In het programma van de masteropleiding is voldoende ruimte aanwezig voor de ontwikkeling van de specifieke onderzoeksvaardigheden zodat een masterstudent in staat is een masterscriptie te schrijven op het gebied van het object van studie. De masteropleiding wordt afgesloten met een integratieve, afsluitende en zelfstandig uitgevoerde opdracht, meestal een masterscriptie, waarin de eindkwalificaties van de opleiding in samenhang getoetst worden.

In de masteropleiding wordt bovendien aandacht geschonken aan de maatschappelijke inbedding van het vakgebied.

BIJLAGE BREDE MASTERLABELS IN DE GEESTESWETENSCHAPPEN

Toelichting op basis van de notitie van VSNU aan de NVAO en OCW, februari 2010.

1 Inleiding

De VSNU (Disciplineoverlegorgaan Letteren en Geschiedenis) heeft een voorstel gedaan om te komen tot een reductie en herordening van het aantal masterlabels voor de sector geesteswetenschappen. Geesteswetenschappen kende meer dan 250 unieke labels in het landelijke opleidingsregister CROHO. Veel daarvan vallen nog eens uiteen in meerdere (niet landelijk geregistreerde) afstudeerrichtingen. Mede hierdoor is het onderwijs binnen GW, vooral in de masterfase, in hoge mate versnipperd en bovendien doen de opleidingslabels nauwelijks nog recht aan de inhoud en structuur van de feitelijke programma's. Het plan van minister Plasterk om de universiteiten in de gelegenheid te stellen hun masteraanbod te herordenen, heeft DLG aangegrepen als een uitstekende gelegenheid voor de voorgestelde herordening van opleidingsnamen binnen haar domein.

De tien faculteiten Geesteswetenschappen (UvA, VU, UU, RUL, RUN, RUG, EUR, UM, UvT en OU) hebben een plan ingediend om hun masteropleidingen onder te brengen onder eenentwintig brede opleidingsnamen (of uiteraard minder, als een faculteit geen programma's heeft die vallen onder een specifiek label). Zij maakten hiervoor gebruik van de omzettingsoperatie die OC&W in 2010 toeliet.

In het voorstel zijn bewust de educatieve masteropleidingen buiten beschouwing gelaten. De situatie is namelijk zo dat er tussen de universiteiten grote verschillen zijn over de zeggenschap over die opleidingen.

Het ministerie heeft het voorstel in augustus 2010 goedgekeurd (HO&S/2010/224546).

De instellingen voeren deze in per september 2011 (EUR, OU, RUN, UvT, UU) of september 2012 (RUG, UL, UM, UvA, VU).

De volgende nieuwe opleidingsnamen voor de masterfase zijn vastgesteld.

Letterkunde	(Literary Studies)
Taalwetenschappen	(Linguistics)
Archeologie	(Archeology)
Geschiedenis	(History)
Internationale Betrekkingen	(International Relations)
Oudheidstudies	(Classics & Ancient Civilizations)
Filosofie	(Philosophy)
Theologie & Religiewetenschappen	(Theology & Religious Studies)
Theologie	(Theology)
Kunst- & Cultuurwetenschappen	(Arts & Culture)
Mediastudies	(Media Studies)
Communicatie & Informatiewetenschap	(Communication & Information)
Erfgoedstudies	(Heritage Studies)
Afrika Studies	(African Studies)
Azië Studies	(Asian Studies)
Midden Oosten Studies	(Middle Eastern Studies)
Noord-Amerika Studies	(North American Studies)
Latijns-Amerika Studies	(Latin America Studies)
Eurazië Studies	(Eurasian Studies)
Europese Studies	(European Studies)
Neerlandistiek	(Dutch Studies)

2 De noodzaak tot reductie en herordening

Op zichzelf is een rijk aanbod aan opleidingen in de bachelor- en de masterfase binnen de Nederlandse geesteswetenschappen een realistische afspiegeling van de geschakeerdheid van haar wetenschappelijke onderwijs- en onderzoekspaat.

Het valt echter niet te ontkennen dat met name door de invoering van de bama de zorg voor het behoud van specialisaties heeft geleid tot een proliferatie aan opleidingen - en dus ook aan opleidingslabels - op het niveau van de master. Daar komt nog bij dat de invoering van de researchmasters met een verschillende studieduur (twee jaar versus één jaar) en ook de structuur van de educatieve masteropleidingen met een civiel effect, veelal gekoppeld aan een taal, een veelheid aan opleidingen in de hand hebben gewerkt. In andere wetenschapsgebieden waar masteropleidingen standaard een duur van twee jaar hebben, heeft zich een dergelijke proliferatie niet in die mate voorgedaan. Fundamentele wetenschappelijke vernieuwingen van bijvoorbeeld de biologie, scheikunde of natuurkunde konden altijd gemakkelijk(er) worden opgevangen binnen bestaande opleidingen.

3 Begin bij de Masters

Bij de invoering van de bama in 2003 zijn veel masters omgezet vanuit de oude gedachte dat iedere bestaande opleiding in tweeën gedeeld moest worden. Omdat er vele varianten waren in de afstudeerfase van het oude doctoraal, heeft dat geleid tot een sterke proliferatie aan masteropleidingen. [...] De wens om het aantal masteropleidingen aanzienlijk te reduceren, staat niet haaks op het feit dat de master q.q. een specialisatie betreft. Ook in het nieuwe systeem zijn masters specialisaties ten opzichte van de breder opgezette bachelors; de aard van de specialisatie binnen de geesteswetenschappen heeft zich dusdanig gewijzigd, dat de huidige opleidingslabels daaraan niet langer recht doen. Er is juist behoefte aan een flexibeler systeem waarin brede opleidingsnamen de mogelijkheid tot programma's scheppen op basis van eenduidige programmaregels. [...].

4 Vergroting van de transparantie

Voor studenten is het grote aanbod binnen de geesteswetenschappen na hun bachelor op dit moment weinig transparant. Opleidingen die qua inhoud nauwelijks of niet van elkaar verschillen, worden bij de diverse faculteiten in den lande met verschillende opleidingsnamen benoemd. Bovendien voldoen veel van de bestaande opleidingen (en hun bijbehorende labels) in de masterfase niet aan de wens om zowel in de breedte als in de diepte te kunnen specialiseren, omdat veel opleidingen die flexibiliteit niet kunnen bieden. De dynamiek van het onderwijs heeft zich de afgelopen jaren voor de masterfase dan ook anders ontwikkeld dan voor de bachelorfase. Het is niet langer zo dat de student, na bijvoorbeeld een bachelordiploma binnen een van de moderne talen te hebben behaald, zich in de masterfase uitsluitend binnen de grenzen van die taal wil specialiseren. Hij/zij zal vaak een programma kiezen met een letterkundige, een taalkundige dan wel een communicatiekundige toespitsing. Die keuze is in belangrijke mate ingegeven door de wetenschappelijke dynamiek binnen de geesteswetenschappen. Net zoals in andere domeinen van de wetenschap, is specialisatie mede gebaseerd op ontwikkelingen binnen het onderzoek. Men specialiseert zich in de masters al sinds geruime tijd eerder op de specifieke discipline (taalkunde) en daarbinnen op Frans of Italiaans in plaats van andersom, omdat de belangrijkste ontwikkelingen binnen de linguïstiek zich niet langs taalgebonden lijnen afspelen, maar langs (multi-)disciplinaire (dwars)verbanden zoals neurocognitie of tweede taalverwerving. Veel faculteiten kennen dan ook al geruime tijd masterprogramma's als 'letterkunde' en 'taalkunde' in plaats van 'Italiaanse letterkunde' en 'Italiaanse taalkunde'.

5 Brede opleidingsnamen en nieuwe spelregels

In het voorliggende voorstel wordt het thans bestaande palet van meer dan 250 in het CROHO geregistreerde masterlabels geconcentreerd in een overzichtelijk en hanteerbaar aantal brede opleidingen ofwel wetenschappelijke domeinen. Dit betekent niet dat het huidige aanbod aan opleidingsmogelijkheden in de geesteswetenschappen verschaalt: de huidige masters kunnen als *programma's* gecontinueerd kunnen worden, maar nu wel onder overkoepelende, landelijk gelijkkluidende en dus overzichtelijker namen. [...]

6 Verhoging van de doelmatigheid

Het ontwerp van een twintigtal brede opleidingsnamen waaronder elke faculteit zijn huidige opleidingen kan onderbrengen is een noodzakelijke eerste stap naar meer doelmatigheid. In het rapport *Duurzame Geesteswetenschappen* heeft de commissie Cohen terecht gewezen op de nadelige effecten van de grote versnippering van het onderwijsaanbod in de masterfase. Met name binnen de deeldomeinen waar de vraag van studenten gering is, hebben de faculteiten het in toenemende mate moeilijk om nog volwaardige programma's binnen de bestaande opleidingslabels te kunnen blijven aanbieden. Om dit probleem van doelmatigheid het hoofd te bieden, liggen twee maatregelen voor de hand: 1. een doelmatiger aanbod van programma's per faculteit (bijvoorbeeld door het aanbod te reduceren of modulen te matriceren) en 2. meer landelijke samenwerking tussen de faculteiten. De huidige (te) grote hoeveelheid aan opleidingsnamen staat dit noodzakelijke proces van grotere doelmatigheid binnen de geesteswetenschappen in de weg. Met minder en eenduidiger opleidingsnamen is de weg naar herziening van het aantal programma's aanzienlijk eenvoudiger. Om tot meer en fundamentele uitwisseling en samenwerking tussen faculteiten onderling te kunnen komen, is het bovendien nodig dat de opleidingslabels landelijk gezien eenduidig worden en dat helder is welke programma's onder welke opleidingsnamen vallen.

Voor de goede orde zij nog eens uitdrukkelijk opgemerkt dat met de hier voorgestelde herordening van het aantal masterlabels slechts een deel, zij het een niet gering deel, van de doelmatigheidsproblematiek binnen de geesteswetenschappen zal en kan worden opgelost. Wanneer de faculteiten immers met minder opleidingslabels het aantal masterprogramma's zou gaan vergroten, is er geen winst behaald. Mede om die reden is het van belang om na de omzetting het landelijke palet aan programma's (en dus ook afstudeerrichtingen) in samenspraak met de Commissie Regieorgaan Geesteswetenschappen tegen het licht te houden.

7 Brede labels en civiel effect

Het voorstel om te komen tot reductie van opleidingsnamen en een herordening van masteropleidingen heeft nauwelijks en in ieder geval geen nadelige effecten op het civiel effect van de bijbehorende diploma's. Het masterdiploma vermeldt altijd de naam van de *opleiding* - bijvoorbeeld 'Master Letterkunde' - en kan een meer specifieke aantekening krijgen waarin de naam van het gevolgde *programma* wordt vermeld - bijvoorbeeld 'Engels'. Net als nu het geval is, worden afstudeerrichtingen op het diplomasupplement vermeld. Op het diplomasupplement staan altijd alle vakken vermeld en daaraan is voor een ieder af te lezen hoe de gevolgde studie inhoudelijk is opgebouwd. De student met een masterdiploma 'Geschiedenis' kan aan de toekomstige werkgever laten zien dat hij/zij zich binnen de Mediëvistiek dan wel de Sociaal-Economische Geschiedenis heeft gespecialiseerd.

De gekozen opleidingsnamen zijn internationaal gangbaar. Uiteraard zal voor elk ervan een Engelstalig equivalent moeten komen. In de VS bijvoorbeeld is het vermelden van 'program' normaal, evenals een diplomasupplement waarop alle vakken staan vermeld. Voor Amerikanen is vooral ook het niveau waarop het vak gevolgd is, van belang. Ook voor de geesteswetenschappen willen wij dit onderscheid op het diploma kunnen maken, al was het maar om aan te geven of een vak op het niveau van de eenjarige master of de researchmaster

is gevolgd. Faculteiten kunnen afspraken maken over de invoering van niveauaanduiding in hun module-omschrijving. Zolang de *opleidingsnamen eenduidig* blijven en de *programmanamen specifiek* kunnen zijn, zal de internationale herkenbaarheid van de Nederlandse masteropleidingen alleen maar vergroot worden.[...]

8 Brede labels en toetsing

Hoewel de opleidingsnamen in dit voorstel breder zijn, is er wel degelijk een gemeenschappelijke noemer die één specifiek domein bestrijkt en tevens aangeeft dat er sprake is van dezelfde *learning outcomes* zoals de NVAO die hanteert. Als we de GW-opleidingen vergelijken met andere gebieden, zoals de psychologie, zien we dat daar uiteenlopende velden zoals de bio-psychologie en sociale psychologie ook onder één noemer herkenbaar zijn, terwijl de specialisaties zeer uiteenlopen. Dit geldt bijvoorbeeld evenzeer voor opleidingen als Geschiedenis: de gezamenlijke didactische doelstellingen binden de vele varianten binnen de opleiding Geschiedenis - van Oudheid tot Sociaal Economische Geschiedenis - naar tevredenheid samen. Een opleiding binnen Europese Studies of Azië Studies heeft nadrukkelijk andere learning outcomes dan bijvoorbeeld Geschiedenis. Bij deze zogenaamde regiostudies gaat het om de bestudering van continentale culturen, waarvan talen en letteren onderdeel kunnen zijn, maar evenzeer de geo-politieke en sociale geschiedenis van de betreffende regio.[...]

9 Differentiatie in duur bij gelijke opleidingslabels

Het is op dit moment praktisch en juridisch niet mogelijk om opleidingen met dezelfde naam, maar met een afwijkende lengte onder te brengen onder een en de dezelfde geaccrediteerde naam of label. Dit heeft met name te maken met de studiefinanciering, maar soms ook met de bekostiging (denk aan bètabekostiging) of de wijze van beoordeling (denk aan de onderzoeksmasters). Het is echter op dit moment wèl mogelijk om opleidingen met dezelfde naam apart te registreren. Een voorbeeld: een faculteit heeft een eenjarige, een anderhalfjarige en een tweejarige researchmaster Geschiedenis. Die kunnen alle drie onder de naam Geschiedenis in het CROHO worden geregistreerd en wel als Geschiedenis (60 EC), Geschiedenis (90 EC) en Geschiedenis (120 EC). Er zijn (en blijven) dus in het CROHO wel degelijk drie registraties, maar naar buiten toe geeft het een homogeen (of homogener) beeld. Die homogeniteit geldt al helemaal wanneer we deze wijze van naamgeving binnen het hele domein van de Geesteswetenschappen hanteren.[.....]

Bijlage 3: Beoogde eindkwalificaties

Masteropleiding Taalwetenschappen

De afgestudeerde van de masteropleiding Taalwetenschappen/Linguistics:

1. beschikt over de kennis en het inzicht om primaire taalkundige literatuur te kunnen lezen, beoordelen en verwerken;
2. is in staat taalkundige kennis en vaardigheden in te brengen in een wetenschappelijk project of maatschappelijke instelling;
3. is in staat taalkundige literatuur, onderzoek en wetenschappelijke of maatschappelijke toepassingen te beoordelen op kwaliteit en het punt van verantwoord wetenschappelijk en maatschappelijk handelen;
4. is in staat in het Engels en voor verschillende doelgroepen eigen taalkundige bevindingen en oordelen helder te verwoorden, zowel mondeling als schriftelijk;
5. is in staat een taalkundige vraagstelling te formuleren en daarbij de passende theorieën en data in te zetten om tot een wetenschappelijk verantwoord antwoord op de vraag te komen.

Daarnaast zijn er aparte eindkwalificaties geformuleerd voor de verschillende programma's.

General programme:

6a. Studenten die het algemene programma volgen, hebben een uitgebreide kennis en vaardigheden verworven op een of meer van de subdisciplines van de taalwetenschap: theoretische taalwetenschap, psycholinguïstiek, sociolinguïstiek, gebarentaalonderzoek of toegepaste taalwetenschap.

Taalspecifieke programma:

6b. Studenten die een van de taalspecifieke programma's volgen, zijn in staat om taalwetenschappelijke theorieën en methoden toe te passen op de betreffende taal. Ze zijn vertrouwd met actuele vraagstellingen in het onderzoek van die taal en sluiten daar in hun masterscriptie op aan. Ze kunnen op C1+/C2-niveau in de doeltaal over hun onderzoek mondeling en schriftelijk rapporteren.

Programma Taal- en Spraakpathologie:

6c. Een student die het programma Taal- en Spraakpathologie gevolgd heeft, beschikt over een gedegen kennis van de courante theorieën van afwijkingen in spraak en taal, heeft een actieve beheersing van de methoden en technieken op het gebied van de taal- en spraakpathologie, is in staat problemen op dit terrein te analyseren en daarover mondeling en schriftelijk te rapporteren, beschikt over de vaardigheden die onmisbaar zijn voor het verwerven van vakspecifieke kwaliteiten, zoals een beheersing van relevante ICT-technieken, kan een professionele analyse maken van de contrasten tussen afwijkende en normale spraak en taal en is in staat om met een redelijke mate van zelfstandigheid in een multidisciplinair team van professionals bij te dragen aan de verdere ontwikkeling van wetenschappelijke kennis, methoden en technieken op het gebied van de taal- en spraakpathologie.

Programma Language and Communication Coaching:

6d. Studenten Language and Communication Coaching kunnen naar voren gebrachte wensen voor specifieke taaltraining analyseren en omzetten in passende trainingsmodules. Ze kunnen docenten aansturen die deze modules uitvoeren en ook zelf deze modules verzorgen.

Na afloop van de opleiding:

1. heeft de student zijn of haar repertoirekennis op het gebied van de letterkunde en/of literatuurwetenschap grondig verdiept.
2. is de student in staat om verworven inhoudelijke kennis, inzicht en vaardigheden toe te passen in een mondelinge presentatie en in een schriftelijk werkstuk of andere vormen van verslaglegging, die beantwoorden aan de eisen van wetenschappelijke kennisproductie.
3. kan de student debatten uit de letterkunde of literatuurwetenschap analyseren, een eigen visie op het onderwerp geven en die onderbouwen. Analyse en onderbouwing getuigen van een onderzoekende houding en van een methodische en kritische verwerking van de kennisbasis van het vakgebied.
4. kan de student zelfstandig een relevant, specifiek vraagstuk uit de letterkunde of literatuurwetenschap onderzoeken met behulp van passende methoden. Hij/zij kan een probleem afbakenen, deelvragen formuleren, deze theoretisch en/of empirisch onderzoeken met behulp van relevante bronnen.
5. heeft de student kennisgemaakt met de letterkundige beroepspraktijk en is hij/zij in staat tijdens de studie opgedane kennis en vaardigheden daar toe te passen. De student is tevens in staat een wetenschappelijk onderzoek op te zetten op basis van in de praktijk verworven kennis.
6. kan de student de eigen werkzaamheden organiseren, zowel individueel als in teamverband. Hij/zij kan de werkzaamheden, mede op basis van feedback van anderen, evalueren en verbeteren. De student kan lacunes in de eigen deskundigheden signaleren en hierin met behulp van gerichte zoekacties voorzien. Hij/zij maakt weloverwogen keuzes voor de verdere loopbaan.
7. kan de student exemplarisch benoemen hoe de ontwikkeling van het vakgebied samenhangt met ontwikkelingen binnen verwante (geesteswetenschappelijke) disciplines. Hij/zij kan participeren in multidisciplinaire discussies met andere wetenschappers.

Bijlage 4: Overzicht van de programma's

Masteropleiding Taalwetenschappen

General Programme

General courses	EC	Periode
Colloquium series	5	1-4
Early language production and perception	5	1-2
Global English	5	1
Topics in Second Language Acquisition	5	1
Translation studies	5	1-2
Methods in language research	5	1
Historical linguistics of English and Dutch	5	3-4
Languages and society: variation and diversity	5	2
Language testing	5	2
Computer-assisted language learning	5	3
Optimality Theory: Stress Typology and Phonology in Action	5	3
Linguistic universals and diversity	5	4
Psycholinguistics: Speech comprehension in the native language	5	3-4
Internship	10	
Thesis	20	3-4
Restricted courses (only with permission), selection from other language-specific programmes		
Feste Wendungen. Analyse, Didaktik, Übersetzung	5	1-2
Übersetzen und Werkstatt Literaturübersetzen	5	3-4
Nederlands als tweede taal	5	1
Exploiting and Exploring the PFC corpus	10	1-2
Temas de lingüística hispánica	10	1-2
English grammars : structure and use	5	2
Information structure in English and Dutch	5	3
Restricted courses (only with permission), selection from courses from the research master Cognitive Neuroscience		
Morphology and Syntax	6	1-2
Phonetics and Phonology	6	1-2
Multilingualism	6	3
Semantics and Pragmatics	6	3
Language acquisition	6	3
Visual modes of language: Gesture and Sign	6	4

Dutch Linguistics

The following courses are recommended for students in this programme. The Thesis is obligatory.	EC	Periode
Nederlands als tweede taal (NT2)	5	1
Languages and society: variation and diversity	5	2
Psycholinguistics	5	4
Historical linguistics of English and Dutch	5	3-4
Early language production and perception	5	1-2
Thesis	20	3-4
For the free choice courses see the linguistics programme*		
Free choice	5	
Free choice	5	
Free choice	5	
Total credit	60	

*Students who have chosen for the educational master, must take a course on Dutch literature of 10 EC.

English Language and Linguistics

The following courses are obligatory for students in this programme.	EC	Periode
Information structure in English and Dutch	5	3
English grammars: structure and use	5	2
Topics in Second language acquisition	5	1
Global English	5	1
Thesis	20	3-4
For the free choice courses see the linguistics programme*		
Free choice	5	
Free choice	5	
Free choice	5	
Free choice	5	
Total credit	60	

*Students who have chosen for the educational master, must take a course on English literature of 10 EC.

French Linguistics

The following courses are obligatory for students in this programme.	EC	Periode
Exploiting and Exploring the PFC corpus	10	1-2
Thesis	20	3-4
For the free choice courses see the linguistics programme*		
Free choice	5	
Free choice	5	
Free choice	5	
Free choice	5	
Free choice	5	
Free choice	5	
Total credit	60	

*Students who have chosen for the educational master, must take a course on French literature of 10 EC.

German Linguistics

The following course is obligatory for students in this programme.	EC	Periode
Feste Wendungen. Analyse, Didaktik, Übersetzung	5	1-2
Thesis	20	3-4
Electives		
Lehrveranstaltung(en) zu vertiefenden Aspekten der deutschen Sprache	5	2
Sprachwissenschaft (in Zusammenarbeit mit der Uni DUE)	5	2
Übersetzen (D-NL / NL-D) (Kursangebot Master NDS)	5	3-4
Praktikum Deutsche Sprachwissenschaft	10	2-3
For the free choice courses see the linguistics programme*		
Free choice	5	
Free choice	5	
Free choice	5	
Free choice	5	
Total credit	60	

Spanish Linguistics

The following courses are obligatory for students in this programme.	EC	Periode
Temas de lingüística hispánica	10	1-2
Translation studies*	5	1-2
Thesis	20	3-4
For the free choice courses see the linguistics programme**		
Free choice	5	
Free choice	5	
Free choice	5	
Free choice	5	
Free choice	5	
Total credit	60	

* Another possibility is following an internship Translation of 10 ec adjacent to the course Translation Studies

**Students who have chosen for the educational master, must take a course on Spanish literature of 10 EC.

Language and Communication Coaching

The following course is obligatory for students in this programme.	EC	Periode
Global English	5	1
Topics in second language acquisition	5	1
Language testing	5	2
Global Corporate Communication	5	3
Transferring communicative skills; Design and evaluation of training modules	10	1-2
Internship, related to graduation project	5	3
Graduation project	20	3-4
Electives		
Information structure	5	3
Computer-assisted language learning	5	3
Life long learning SLA	5	3
Total credit	60	

Taal- en Spraakpathologie

Vaknamen	EC	Periode
Verbreding Brein: Klinische Neuropsychologie	4	2
Experimentele technieken	5	1-2
Verdieping Spraakstoornissen 1	5	1-2
Verdieping Spraakstoornissen 2	6	2
Verdieping Taalstoornissen	10	1
Scriptie	30	3-4
Total credit	60	

Masteropleiding Letterkunde

Programma 2012-2013

Duitstalige letterkunde

Vaknamen	EC	Periode	Docent(en)
Literatur und Identität (<i>Duitstalig, verplicht</i>)	10	1-2	Delhey
Satire en maatschappijkritiek (<i>tweetalig</i>)	10	3-4	Kessler, Geerdink
Themacursus Middeleeuwse en Vroegmoderne letterkunde (<i>tweetalig</i>)	10	1-2	Oosterman, Kessler
Keuzeruimte	Max. 20		
Masterscriptie	20		

Nederlandstalige letterkunde

Vaknamen	EC	Periode	Docent(en)
Theorie en praktijk van de literaire kritiek	10	1-2	Joosten, Wilbers
Gebruikte boeken. Archeologie van boek en collectie	10	3-4	Kienhorst
Satire en Maatschappijkritiek	10	3-4	Kessler, Geerdink
Negentiende-eeuwse literatuur: Kunstopvatting en levensbeschouwing van Marcellus Emants (1848-1923)	10	3-4	Van de Schoor
Moderne Nederlandse poëzie: de Beweging van Vijftig	10	1-2	De Feijter
Keuzeruimte	Max. 20		
Masterscriptie	20		

Spaanstalige letterkunde

Vaknamen	EC	Periode	Docent(en)
Autoficción y autofiguración en la narrativa hispánica contemporánea (<i>Spaanstalig</i>)	10	1-2	Decock
Borges in de wereldrepubliek der letteren (<i>tweetalig</i>)	10	3-4	Steenmeijer, Wijnterp
Keuzeruimte	Max. 20		
Masterscriptie	20		

Franstalige letterkunde

Vaknamen	EC	Periode	Docent(en)
Chateaubriand (<i>Franstalig</i>)	10	1-2	Schuerewegen
Fictie, non-fictie en autofictie in de hedendaagse Franse Letterkunde (<i>tweetalig</i>)	10	3-4	Smeets, Koopman-Thurlings
Keuzeruimte	Max. 20		
Masterscriptie	20		

Engelstalige letterkunde

Vaknamen	EC	Periode	Docent(en)
Theorie en praktijk van de literaire kritiek (<i>tweetalig</i>)	10	1-2	Joosten, Wilbers
Life-Writing Lives! Auto/Biography Today	10	3-4	Kersten
Medieval magic and divination from Manuscript to Edition	10	1-2	Chardonnens
From Serialisation to Sensation: Victorian Popular Fiction and the Culture of Print	10	1-2	Louttit
British Novel Now	10	3-4	Dekkers
Keuzeruimte	Max. 20		
Masterscriptie	20		

Literair bedrijf

Vaknamen	EC	Periode	Docent(en)
Themacursus Literair bedrijf (<i>verplicht</i>)	10	1-2	Koffeman, Op de Beek
Theorie en praktijk van de literaire kritiek	10	1-2	Joosten, Wilbers
Tijdschriften met toekomst	10	3-4	Koffeman, Op de Beek
British Novel Now	10	3-4	Dekkers
Fictie, non-fictie en autofictie in de hedendaagse Franse Letterkunde	10	3-4	Smeets, Koopman-Thurlings
Borges in de wereldrepubliek der letteren	10	3-4	Steenmeijer, Wijnterp
Masterstage Letterkunde (sterk aanbevolen)	10		
Keuzeruimte	Max. 10		
Masterscriptie	20		

Europese letterkunde

Vaknamen	EC	Periode	Docent(en)
Themacursus Europese Letterkunde (<i>verplicht</i>)	10	1-2	Levie, Kersten, Weijs
Tijdschriften met toekomst	10	3-4	Koffeman, Op de Beek
Dichter, burger, bohémien. Poëtica-onderzoek	10	1-2	Sanders
From Serialisation to Sensation: Victorian Popular Fiction and the Culture of Print	10	1-2	Louttit
Negentiende-eeuwse literatuur: Kunstopvatting en levensbeschouwing van Marcellus Emants (1848-1923)	10	3-4	Van de Schoor
Moderne Nederlandse poëzie: dichtkunst van de Beweging van Vijftig	10	1-2	De Feijter

Borges in de wereldrepubliek der letteren	10	3-4	Steenmeijer
Chateaubriand (<i>Franstalig</i>)	10	1-2	Schuerewegen
Masterstage Letterkunde (sterk aanbevolen)	10		
Keuzeruimte	Max. 10		
Masterscriptie	20		

Middeleeuwse en vroegmoderne letterkunde

Vaknamen	EC	Periode	Docent(en)
Themacursus Middeleeuwse en Vroegmoderne Letterkunde (<i>verplicht</i>)	10	1-2	Oosterman, Kessler
Gebruikte boeken. Archeologie van boek en collectie	10	3-4	Kienhorst
Medieval magic and divination from Manuscript to Edition	10	1-2	Chardonnens
Satire en maatschappijkritiek	10	3-4	Kessler, Geerdink
Masterstage Letterkunde (sterk aanbevolen)	10		
Keuzeruimte	Max. 10		
Masterscriptie	20		

Bijlage 5: Kwantitatieve gegevens over de opleidingen

Instroom-, doorstroom- en uitstroomgegevens

Masteropleiding Taalwetenschappen

De master Taalwetenschappen/Linguistics is in september 2011 gestart met een cohort van 50 studenten. Twaalf daarvan waren buitenlandse studenten. Vier studenten zijn in februari 2012 ingestroomd. Vijftien studenten hebben binnen één jaar hun masterdiploma behaald. Qua instroom is het beeld voor het studiejaar 2012-13 vergelijkbaar. De instroom bij de oude opleiding Taal- en Spraakpathologie lag de afgelopen zes jaar gemiddeld op vijftien studenten per jaar; bij de oude masteropleiding Taalwetenschap begonnen jaarlijks gemiddeld twintig studenten aan de opleiding, waarvan telkens de helft uit buitenlandse studenten bestond. Het is niet goed mogelijk om de gegevens van de oude masteropleidingen bij de talenopleidingen in dit overzicht te betrekken omdat er geen administratief onderscheid bestond tussen studenten die zich specialiseerden in taalkunde en letterkunde. Studenten die in de oude situatie een master in een specifieke taal- en cultuuropleiding kozen, zijn nu verdeeld over de masters Taalwetenschappen, Letterkunde, Europese Studies, Noord Amerika Studies, Oudheidstudies en Communicatie- en Informatiewetenschappen. De facultair beschikbare uitstroomgegevens zijn als volgt:

Masterrendementen

cohort	grootte	Na 1 jaar behaald	
11/12	70	22	31,4%

Masteropleiding Letterkunde

In 2011-2012 stonden 74 studenten ingeschreven voor de master Letterkunde. Het tweede cohort bestaat uit 50 studenten. In dit collegejaar zijn 31 masterdiploma's behaald. Begin 2013 was dat aantal opgelopen tot 37. Verder is over door- en uitstroomgegevens op dit moment nog weinig te zeggen. Het is niet mogelijk om de gegevens van de oude masteropleidingen te betrekken in de berekening omdat er voor 2011 – met uitzondering van de Master Literatuurwetenschap – geen administratief onderscheid bestond tussen studenten die zich specialiseerden in letterkunde en anderen. Studenten die in de oude situatie een master in een specifieke taal- en cultuuropleiding kozen, zijn nu verdeeld over de masters Letterkunde, Taalwetenschappen, Europese Studies, Noord Amerika Studies, Oudheidstudies en Communicatie- en Informatiewetenschappen.

Masterrendementen

cohort	grootte	Na 1 jaar behaald	
11/12	74	31	41,9%

Gerealiseerde docent-studentratio

Masteropleiding Taalwetenschappen

Uitgaande van 2,26 fte onderwijsstaf en 70 studenten per 1 oktober 2012, is de docent-studentratio voor de opleiding 1:31.

Masteropleiding Letterkunde

De onderwijsformatie die aan de betrokken afdelingen wordt toegekend voor onderwijs en coördinatie bedraagt 2,56 fte. Op een totaal van 92 ingeschreven studenten (dd. 1 maart 2013) betekent dat een docent-studentratio van 1:36.

Gemiddeld aantal contacturen per fase van de studie

Masteropleiding Taalwetenschappen

De cursussen zijn in de regel 5 EC en beslaan, afhankelijk van de duur van de cursus (een semester of een periode), twee uur per week per semester of vier uur per week per periode. Dat leidt tot een gemiddelde van twaalf contacturen per week gedurende de periodes dat colleges gevolgd worden. In het stadium van stage en scriptie varieert het aantal contacturen uiteraard, van meer (stage) tot minder (scriptie) dan twaalf uren per week.

Masteropleiding Letterkunde

De studenten volgen in de regel 4 onderwijsmodules van 10 EC (tenzij ze ervoor kiezen een onderzoeksstage te doen, dan zijn het er 3). Per cursus volgt de student een semester (14 onderwijsweken) lang 3 à 4 uur per week college en daarnaast verricht hij/zij een aanzienlijke hoeveelheid lees- en schrijfwerk.

Bijlage 6: Bezoekprogramma

Donderdag 20 juni 2013	
08.30 – 13.30	Programma masteropleidingen
13.30 – 14.15	Studenten MA Letterkunde Christa van Mourik BA, Duitstalige en Europese letterkunde Micael Correia BA, Franstalige letterkunde Manouk Thewissen BA, Nederlandstalige letterkunde Anna Siddle BA, Engelstalige letterkunde Simone Walst BA, Spaanstalige letterkunde Elske Jacobs BA, Europese letterkunde
14.15 – 15.00	Docenten MA Letterkunde Dr. Usha Wilbers, Moderne Engelse letterkunde Dr. Marc Smeets, Moderne Franse letterkunde Dr. Yvonne Delhey, Moderne Duitse letterkunde Dr. Rob van de Schoor, Moderne Nederlandse letterkunde Dr. Pablo Decock, Moderne Spaanstalige letterkunde Prof. dr. Jos Joosten, Moderne Nederlandse letterkunde Dr. Sandor Chardonens, Middelenegelse letterkunde Dr. Maaïke Koffeman, Literatuurwetenschap
15.00 – 15.30	Pauze en commissieoverleg over Letterkunde
15.30 – 16.15	Studenten MA Taalwetenschappen Léonieke Ariaans BA, Language and communication coaching Jet Hoek BA, General programme Olaf Hoenselaar BA, Spanish linguistics Vera van Mulken BA, English language and linguistics Lichelle Smedts BA, Dutch linguistics Satomi Tsujii BA, General programme Shuxiao Wang BA, General programme
16.15 – 17.00	Docenten MA Taalwetenschappen Prof. dr. Roeland van Hout, Sociolinguistics and applied linguistics Dr. Olaf Koeneman, English linguistics Prof. dr. Anneke Neijt, Dutch linguistics Dr. Sabine Jentges, German as a foreign language Prof. dr. Toni Rietveld, Language and speech pathology Dr. Rina de Vries, Language and communication coaching
17.00 – 17.30	Lunch en commissieoverleg over Taalwetenschappen
17.30 – 18.15	Alumni masteropleidingen Taalwetenschappen: Stefanie Ramachers MA, General programme Kim Rutten MA, Taal- en spraakpathologie (oud programma) Steven Westelaken MA, Linguistics (oud programma) Max Wilting MA, General programme Letterkunde: Simon van Wijk MA, Internationale Literatuurgeschiedenis Linda Kooijman MA, Nederlandstalige Letterkunde

	Steffie Pragt MA, Engelstalige Letterkunde Nathalie Wentink MA, Engelstalige Letterkunde
18.15 – 18.30	Afsluitend commissieoverleg en vertrek
18.30 – 21.00	Diner commissie

Vrijdag 21 juni 2013	
08.30 – 09.00	Vorbereiding gesprekken
09.00 – 09.45	Opleidingscommissies bacheloropleidingen
09.45 – 10.30	Opleidingscommissies masteropleidingen Taalwetenschappen: Prof. dr. Helen de Hoop, voorzitter Dr. Gijs Mulder, docentlid Anoek Rolink BA, studentlid Isabel Smits BA, studentlid Letterkunde: Prof. dr. Sophie Levie, voorzitter Dr. Chris Louttit, docentlid Bianca van der Mark BA, studentlid Jantine Vingerhoets BA, studentlid
10.30 – 10.45	Pauze
10.45 – 11.30	Examencommissies bacheloropleidingen en studieadviseurs Taalwetenschap: Dr. Helmer Strik, voorzitter Dr. Frans van der Slik, secretaris Dr. Ad Foolen, lid Drs. Joop Kerkhoff, studieadviseur Nederlandse Taal en Cultuur: Dr. Lettica Hustinx, voorzitter Dr. Jos Muijres, secretaris Klaar Vernailen, studieadviseur
11.30 – 12.15	Examencommissies bacheloropleidingen en studieadviseurs
12.15 – 13.00	Examencommissies masteropleidingen en studieadviseurs Taalwetenschappen: Prof. dr. Ans van Kemenade, voorzitter Dr. Frans van der Slik, lid Drs. Joep Hermans, studieadviseur Letterkunde: Dr. Mathijs Sanders, voorzitter Dr. Jos Muijres, secretaris Dr. Marguérite Corporaal, lid Klaar Vernailen, studieadviseur
13.00 – 13.45	Lunch
13.45 – 14.30	Inloopsprek / intern overleg
14.30 – 15.00	Vorbereiden eindgesprek

15.00 – 16.00	Eindgesprek management (inhoudelijk en formeel verantwoordelijken) Dr. Jetske Klatter, Taalwetenschap (Ba) Dr. Maaïke Koffeman, Letterkunde Dr. Usha Wilbers, Engelse Taal en Cultuur / Engels Dr. Mathilde Roza, Engelse Taal en Cultuur / Amerikanistiek Dr. Marc Smeets, Romaanse Talen en Culturen / Frans Dr. Pablo Decock, Romaanse Talen en Culturen / Spaans Prof. dr. Johan Oosterman, Duitse Taal en Cultuur Dr. Margit Rem, Nederlandse Taal en Cultuur Dr. Ad Foolen, Taalwetenschappen (Ma) Prof. dr. Theo Engelen, decaan Prof. dr. Odin Dekkers, onderwijsdirecteur
16.00 – 17.00	Opstellen voorlopige bevindingen
17.00 – 17.30	Vorbereiden mondelinge rapportage voorzitter
17.30 – 17.45	Mondelinge rapportage voorlopig oordeel (E.2.50)
17.45	Afsluitende borrel

Bijlage 7: Bestudeerde afstudeerscripties en documenten

Voor het bezoek heeft de commissie de afstudeerscripties bestudeerd van de studenten met de volgende studentnummers:

Masteropleiding Taalwetenschappen

850772
706280
3052257
808725
4121414

Masteropleiding Letterkunde

809063
508713
4093623
423548
604364

Tijdens het bezoek heeft de commissie onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels als *hard copies* en deels via de elektronische leeromgeving):

- Verslagen van overleg in relevante commissies/organen (opleidingscommissie en examencommissie, relevante ad-hoc commissies);
- Toetsopgaven met bijbehorende beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van feitelijk gemaakte toetsen (presentaties, stage en of onderzoeksverslagen, portfolio's etc) en beoordelingen;
- Overzicht van verplichte literatuur;
- Samenvatting en analyse van recente evaluatieresultaten en relevante management-informatie;
- Scriptiereglementen en richtlijnen voor het maken van werkstukken;
- Stagereglementen/handleidingen;
- College-, onderwijs- en curriculum-evaluaties, studententevredenheidsmonitor(en), et cetera;
- Alumni/exit-enquêtes;
- Materiaal over de studieverenigingen;
- Documentatie docenttevredenheid.

Bijlage 8: Onafhankelijkheidsverklaringen

Q0317

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM:

THEO D'HAEN

PRIVÉ ADRES:

PRINSEN DREEF 6
3070 KORTENBERG
BELGIË

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE
AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN
VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN
WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER
REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS:

Leuven

DATUM:

06.06.2012

HANDTEKENING:

[Handwritten signature]

Q0317

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM:

G.E. Booy

PRIVÉ ADRES:

De Rookkamer 5
1852 EB Heiloo

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDINGEN

Taal en Letterkunde

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

RUGroningen, Raaboud U, U Utrecht,
Uv Amsterdam

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE ZOULDEN KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE
AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN
VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN
WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER
REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS:

Leiden

DATUM:

1 juni 2012

HANDTEKENING:

E. Pij

G20317

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: DR. Elisabeth van der Linden

PRIVÉ ADRES:

Oosterpark 33 II
1092 AK Amsterdam

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

opleidingen op het gebied van de Taal-
en Letterkunde

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

VU, UL, UU, RUG, RUG

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE ZOULDEN KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

E.H. van der Linden

Amsterdam, 13-6-2012

0317

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: PROF. DR. HÖLTER, ACHIM HERMANN

PRIVÉ ADRES: t/m 31 mei 2012 - Straßgasse 4, 1080 Wien, Oostenrijk
vanaf 1 juni 2012 - Lerchenfelder Str. 52, 1080 Wien, "

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

Taal- en Letterkunde

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE
AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN
VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN
WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER
REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Wien*

DATUM: *3.5.2012*

HANDTEKENING:

Achim Höller

Univ.-Prof. Dr. Achim Hermann Höller, M.A.
Institut für Europäische und Vergleichende
Sprach- und Literaturwissenschaft
Abteilung für Vergleichende Literaturwissenschaft
Universität Wien
Sensengasse 3a
A-1090 Wien

20317

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: H.W. Herman

PRIVÉ ADRES: Hofstede de Broekade 42
9718 KL Groningen

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET-BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

[Spaanse] taal- en letterkunde

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

UvA, RU, UU, UL

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE
AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN
VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN
WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER
REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS:

Groningen

DATUM:

4/5/12

HANDTEKENING:

Q0317

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: Alida Hester Kruiger

PRIVÉ ADRES:

Kleine Appelstraat 3a
9712 TX Groningen

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

Taal en Letterkunde

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

Qanu

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden kunnen beïnvloeden;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE
AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN
VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN
WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER
REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: Utrecht

DATUM: 12-10-2012

HANDTEKENING:

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'A. H. H.', written over a horizontal line.

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM:

Erik van der Spek

ADRES:

Brinklaan 144, 1404 GW in Bussum

IS ALS ~~DESKUNDIGE~~ / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDINGEN:

- Bacheloropleiding Taalwetenschap
- Bacheloropleiding Nederlandse taal en cultuur
- Bacheloropleiding Engelse taal en cultuur
- Bacheloropleiding Duitse taal en cultuur
- Bacheloropleiding Romaanse talen en culturen
- Masteropleiding Taalwetenschappen
- Masteropleiding Letterkunde

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING: Radboud Universiteit Nijmegen

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden kunnen beïnvloeden;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: Bussum

DATUM: 1 december 2012

HANDTEKENING:

